

سورة اعراف

۲. لَا يَكُنْ : نباشد - صَدْرِكَ : سینهات -

حَرَجٌ : (هیچ) تنگنا و ناراحتی - لِتُنْذِرَ :

تا بیم دهی - ذِكْرِي : یادآوری

۳. اتَّبِعُوا : پیروی کنید - اَوَلِيَاءَ :

سرپرستانی - قَلِيلًا : اندکی - تَذَكَّرُونَ :

متذکر می شوید (پند می گیرید)

۴. كَمْ مِنْ قَرْيَةٍ : چه بسیار شهرهایی -

اهلکها : (مردم) آن را هلاک کردیم -

بِأَسْنَا : عذاب ما - بَيِّنَاتًا : شب‌هنگام -

قَاتِلُونَ : در حالی که آنان در خواب

نیمروزی بودند

۵. دَعَوْهُمْ : سخنشان - بِأَسْنَا : رک : ۴

عَمَلْتُمْ : قطعاً می‌پرسیم - أُرْسِلَ :

إِلَيْهِمْ : (پیامبران) به سوی آنان فرستاده

شده‌اند

۷. لَنَقُصَّنَّ : قطعاً سرگذشتشان را نقل

می‌کنیم - يَعْلَمُ : بر پایه دانشی

۸. الْوَزْنُ : سنجش (اعمال) - ثَقُلَتْ : سنگین باشد - مَوَازِينُهُ : ترازوهای اعمالش - الْمُفْلِحُونَ : رستگاران

۹. خَفَّتْ : سبک باشد - مَوَازِينُهُ : رک : ۸ - خَسِرُوا : به زیان افکندند

۱۰. لَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ : قطعاً به شما قدرت دادیم - مَعَايِشَ : اسباب زندگی - قَلِيلًا : رک : ۳

۱۱. صَوَّرْنَكُمْ : به شما شکل و صورت دادیم - لَمْ يَكُنْ : نبود - السَّاجِدِينَ : سجده‌کنندگان

سُورَةُ الْأَعْرَافِ ۲۰۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْمَصِّ ۱ كَتَبْنَا نُزْلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِنْهُ
لِتُنْذِرَ بِهِ وَذِكْرِي لِلْمُؤْمِنِينَ ۲ اتَّبِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ
مِنْ رَبِّكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ ۳
وَكَمْ مِنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا بَيِّنَاتًا أَوْ هُمْ
قَاتِلُونَ ۴ فَمَا كَانَ دَعْوُهُمْ إِذْ جَاءَهُمْ بِأَسْنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا
إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ ۵ فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أُرْسِلَ إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ
الْمُرْسَلِينَ ۶ فَلَنَقُصِّنَّ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ ۷
وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقُلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ
الْمُفْلِحُونَ ۸ وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا
أَنْفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَظْلِمُونَ ۹ وَلَقَدْ مَكَّنَّاكُمْ
فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ ۱۰
وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا
لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِنَ السَّاجِدِينَ ۱۱

- ۱۲- **أَلَّا تَسْجُدُ**: که سجده نکردی - **أَمْرُكَ**: به تو امر کردم - **خَيْرٌ**: بهتر - **خَلَقْتَنِي**: مرا آفریدی - **طِينٌ**: گل
- ۱۳- **إِهْطِطْ**: فرو شو - **مَا يَكُونُ لَكَ**: تو حق نداری - **أَنْ تَتَكَبَّرَ**: که تکبر کنی - **الصَّغِيرِينَ**: فرومایگان
- ۱۴- **أَنْظُرْنِي**: به من مهلت بده - **يُبْعَثُونَ**: برانگیخته می شوند
- ۱۵- **الْمُنْظَرِينَ**: مهلت داده شدگان
- ۱۶- **بِمَا آغَوَيْتَنِي**: به خاطر اینکه مرا گمراه کردی - **لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ**: حتماً در کمین آنان بر سر راه راست تو می نشینم
- ۱۷- **لَأَتِيَنَّهُمْ**: قطعاً به سوی آنان می آیم - **بَيْنَ أَيْدِيهِمْ**: پیش رویشان - **خَلْفَهُمْ**: پشت سرشان - **أَيْمُهُمْ**: سمت راستشان - **شَمَائِلُهُمْ**: سمت چپشان - **لَا تَجِدُ**: نمی یابی
- ۱۸- **مَذْمُومًا**: نکوهیده - **مَدْحُورًا**: رانده شده - **لَنْ تَبْعَكَ**: قطعاً هر کس از تو پیروی کند - **لَأَمْلَأَنَّ**: حتماً پر می کنم

قَالَ مَا مَنَّكَ إِلَّا تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ ﴿١٢﴾ قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَاخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ الصَّاغِرِينَ ﴿١٣﴾ قَالَ أَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ ﴿١٤﴾ قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ ﴿١٥﴾ قَالَ فِيمَا آغَوَيْتَنِي لَأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿١٦﴾ ثُمَّ لَأَتِيَنَّهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَنِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ ﴿١٧﴾ قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْمُومًا مَدْحُورًا لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ ﴿١٨﴾ وَيَا أَدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ ﴿١٩﴾ فَوَسَّسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبْدِيَ لَهُمَا مَا وُورِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْآتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكَائِينَ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ ﴿٢٠﴾ وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ ﴿٢١﴾ فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَتْ لَهُمَا سَوْآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَلَمْ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكَ الشَّجَرَةِ وَأَقُلَّ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُبِينٌ ﴿٢٢﴾

- ۱۹- **أُسْكُنْ**: ساکن شو - **كُلَا**: شما (دو نفر) بخورید - **حَيْثُ**: هر جا - **شِئْتُمَا**: خواستید - **لَا تَقْرَبَا**: نزدیک نشوید - **الشَّجَرَةَ**: درخت - **فَتَكُونَا**: که هر دو بشوید
- ۲۰- **وَسَّسَ**: وسوسه کرد - **لِيُبْدِيَ**: تا آشکار کند - **وُورِيَ**: پوشیده بود - **سَوْآتِهِمَا**: عورت هایشان - **مَا نَهَاكُمَا**: شما دو نفر را نهی نکرد - **الشَّجَرَةَ**: رک : ۱۹ - **أَنْ تَكُونَا**: برای اینکه (مبادا) بشوید - **مَلَكَائِينَ**: دو فرشته
- ۲۱- **قَاسَمَهُمَا**: برای آن دو قسم خورد - **النَّاصِحِينَ**: خیرخواهان
- ۲۲- **دَلَّاهُمَا بِغُرُورٍ**: آن دو را با فریب و تطمیع به سقوط کشاند - **ذَاقَا**: (هر دو) چشیدند - **الشَّجَرَةَ**: رک : ۱۹ - **بَدَتْ**: رک : ۲۰ - **سَوْآتُهُمَا**: رک : ۲۰ - **طَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا**: شروع به پوشاندن خود کردند - **وَرَقٍ**: برگ ها - **نَادَاهُمَا**: آن دو را ندا داد - **لَمْ أَنْهَكُمَا**: شما را نهی نکردم - **تِلْكَ**: آن - **الشَّجَرَةَ**: رک : ۱۹ - **أَقُلَّ**: در اصل : لَمْ **أَقُلَّ**: نگفتم - **عَدُوٌّ**: دشمن

۲۳. **إِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا**: اگر ما را نیامرزی -

وَتَرْحَمَنَا: در اصل: لم ترحمنا: ما را

مورد رحمت قرار ندهی - **لَتَكُونَنَّ**: قطعاً

می شویم

۲۴. **اهبطوا**: فرو شوید - **بَعْضُكُمْ**: (در

حالی که) بعضی از شما - **عَدُوٌّ**: دشمن -

مُسْتَقَرٌّ: قرارگاهی - **مَتَاعٌ**: وسیله

بهره‌مندی - **حِينَ**: زمانی معین

۲۵. **تَحْيَوْنَ**: زندگی می کنید - **تَمُوتُونَ**:

می میرید - **تُخْرَجُونَ**: بیرون آورده

می شوید

۲۶. **يُؤَارِي**: (که) می پوشاند - **سَوَاءِكُمْ**:

عورت‌هایتان، زشتی‌هایتان - **رِيشًا**:

(لباس) زینتی - **خَيْرٌ**: بهتر - **يَذْكُرُونَ**:

متذکر شوند (پند گیرند)

۲۷. **لَا يَفْتِنَنَّكُمْ**: مبادا شما را فریب دهد -

أَخْرَجَ: بیرون کرد - **أَبْوَيْكُمْ**: پدر و

قالا رَبَّنَا ظَلَمْنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ
مِنَ الْخَاسِرِينَ ﴿٢٣﴾ قَالَ اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ
فِي الْأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ ﴿٢٤﴾ قَالَ فِيهَا تَحْيَوْنَ وَفِيهَا
تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ ﴿٢٥﴾ يَبْنِيٰ ۖ ءَادَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا
يُؤَارِي سَوَاءِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ
مِنَ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٢٦﴾ يَبْنِيٰ ۖ ءَادَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمْ
الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبْوَيْكُمْ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا
لِيُرِيَهُمَا سَوَاءَهُمَا إِنَّهُ يَرَئُكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ
لَا تَرَوُهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٢٧﴾
وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آبَاءَنَا وَاللَّهُ أَمَرْنَا بِهَا
قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ اتَّقُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا لَا تَعْلَمُونَ
﴿٢٨﴾ قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ عِندَ كُلِّ
مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأَكُمْ تَعُودُونَ
﴿٢٩﴾ فَرِيقًا هَدَىٰ وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا
الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُّهْتَدُونَ ﴿٣٠﴾

مادرتان - **يَنْزِعُ**: در حالی که بر می کند - **لِيُرِيَهُمَا**: تا به آن دو نشان بدهد - **سَوَاءَهُمَا**: رک: ۲۶ - **يَرَئُكُمْ**: شما را

می بیند - **قَبِيلُهُ**: همدستانش - **حَيْثُ**: جایی که - **لَا تَرَوُهُمْ**: آنها را نمی بینید - **أَوْلِيَاءَ**: سرپرستانی

۲۸. **فَاحِشَةً**: کاری بسیار زشت - **وَجَدْنَا**: یافتیم

۲۹. **الْقِسْطِ**: عدالت - **أَقِيمُوا وُجُوهَكُمْ**: روی خود را (به سوی او) متوجه کنید - **أَدْعُوهُ**: او را بخوانید - **مُخْلِصِينَ**:

در حالی که خالص کرده‌اید - **الدِّينَ**: عبادت و اطاعت - **بَدَأَكُمْ**: شما را در ابتدا آفرید - **تَعُودُونَ**: (به سوی او) باز

می گردید

۳۰. **فَرِيقًا**: گروهی (را) - **هَدَىٰ**: هدایت کرده است - **حَقَّ**: محقق شده است - **الضَّلَالَةُ**: گمراهی - **اتَّخَذُوا**:

گرفتند - **أَوْلِيَاءَ**: سرپرستانی، دوستانی - **يَحْسَبُونَ**: می پندارند - **مُّهْتَدُونَ**: هدایت یافتگان

بج

﴿يَبْنِيْٓءَادَمَ خُذُوْا زِيْنَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُوْا وَاشْرَبُوْا وَلَا تُسْرِفُوْا اِنَّهٗ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِيْنَ﴾ ﴿٣١﴾ قُلْ مَنْ حَرَّمَ زِيْنَةَ اللّٰهِ الَّتِي اَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَطَيَّبَتْ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِيْنَ اٰمَنُوْا فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَمَةِ كَذٰلِكَ نُفَصِّلُ الْاٰيٰتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُوْنَ ﴿٣٢﴾ قُلْ اِنَّمَا حَرَّمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَالْاِثْمَ وَالْبَغْيَ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَاَنْ تُشْرِكُوْا بِاللّٰهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطٰنًا وَاَنْ تَقُوْلُوْا عَلٰى اللّٰهِ مَا لَا تَعْلَمُوْنَ ﴿٣٣﴾ وَلِكُلِّ اُمَّةٍ اَجَلٌ فَاِذَا جَآءَ اَجَلُهُمْ لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُوْنَ ﴿٣٤﴾ يٰبَنِيْٓءَادَمَ اِمَّا يٰتِيْنٰكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَفْصَحُوْنَ عَلَيْكُمُ اٰيٰتِيْ فَمَنْ اٰتَقٰى وَاصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ﴿٣٥﴾ وَالَّذِيْنَ كَذَّبُوْا بِاٰيٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا اُولٰٓئِكَ اَصْحٰبُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ ﴿٣٦﴾ فَمَنْ اَظْلَمُ مِمَّنْ افْتَرٰى عَلٰى اللّٰهِ كَذِبًا اَوْ كَذَّبَ بِاٰيٰتِهٖٓ اُولٰٓئِكَ يَنَالُهُمْ نَصِيْبُهُمْ مِنَ الْكِتٰبِ حَقًّا اِذَا جَآءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَقَّوْهُمْ قَالُوْا اَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْرِ اللّٰهِ قَالُوْا ضَلُّوْا عَنَّا وَشَهِدُوْا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ اَنَّهُمْ كٰفِرِيْنَ ﴿٣٧﴾

۳۱. خُذُوا زِيْنَتَكُمْ : زینت هایتان را

برگیرید، بردارید - كُلُوا : بخورید -

اَشْرَبُوا : بنوشید - لَا تُسْرِفُوا : اسراف

نکنید

۳۲. حَرَّمَ : حرام کرده است - اَخْرَجَ :

آشکار کرده است - الطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ :

روزی‌های پاکیزه - نُفَصِّلُ : به تفصیل

بیان می‌کنیم

۳۳. حَرَّمَ : رک : ۳۲ - الْفَوَاحِشَ :

کارهای بسیار زشت - ظَهَرَ : آشکار

باشد - بَطَنَ : پنهان باشد - الْاِثْمَ : گناه -

الْبَغْيَ : ستم، زیاده‌خواهی - لَمْ يُنَزَّلْ : نازل

نکرده است - سُلْطٰنًا : دلیلی

۳۴. لَا يَسْتَاْخِرُوْنَ : (از آن) تأخیر

نمی‌کنند - لَا يَسْتَقْدِمُوْنَ : (آن را) جلو

نمی‌اندازند

۳۵. اِمَّا : اگر - يٰتِيْنٰكُمْ : نزد شما بیایند -

يَقْصُوْنَ : که بیان می‌کنند - اِتَّقَى : تقوا پیشه کند - اَصْلَحَ : اصلاح کند - لَا خَوْفٌ : (هیچ) ترسی نیست - لَا هُمْ

يَحْزَنُوْنَ : آنان اندوهگین نمی‌شوند

۳۶. كَذَّبُوْا... : ... را دروغ شمردند - اِسْتَكْبَرُوْا : تکبر ورزیدند - اَصْحٰبُ النَّارِ : اهل آتش

۳۷. اَظْلَمُ : ستمکارتر - يَمِّنَ : مِن + مِّن - افْتَرٰى... كَذِبًا : دروغ بزند - كَذَّبَ بِ... : رک : ۳۶ - يَنَالُهُمْ : به آنان

می‌رسد - نَصِيْبُهُمْ : بهره‌شان (در دنیا) - الْكِتٰبِ : کتاب تقدیر الهی - يَتَوَقَّوْهُمْ : (که) جان آنان را بگیرند - اَيْنَ :

کجاست؟ - كُنْتُمْ تَدْعُوْنَ : می‌خواندید، می‌پرستید - ضَلُّوْا : ناپدید شدند - شَهِدُوْا : گواهی دهند - عَلٰى اَنْفُسِهِمْ : بر

ضد خودشان

۳۸. اُمِّمَ : امت‌هایی - قَدْ خَلَّتْ :

(دوران‌شان) گذشت - کَلَّمَا : هرگاه -

أُخْتَهَا : هم‌کیشان‌شان - إِذَا رَكُوا : به هم

برسند - أَخْرَجَهُمْ : گروه متاخر - اُولَهُمْ :

گروه متقدم - هَؤُلَاءِ : اینان - أَصْلَوْنَا :

ما را گمراه کردند - عَاتِهِمْ : به آنان بده -

ضِعْفًا : دو برابر، چندبرابر

۳۹. اُولَهُمَ : رک : ۳۸ - أَخْرَجَهُمَ : رک :

۳۸ - ذُوقُوا : بچشید

۴۰. كَذَّبُوا بِ... : ... را دروغ شمردند -

اسْتَكْبَرُوا : تکبر ورزیدند - لَا تَنْفُخْ :

گشوده نمی‌شود - أَبْوَابُ : درها - حَقِّ

يَلِجُ : مگر این که داخل شود - الْحِمْلُ :

شتر - سَمَ : سوراخ - الْخِيَاطُ : سوزن -

نَجْزِي : کیفر می‌دهیم

۴۱. مِهَادُ : بستری، آرامگاهی - غَوَاشِ :

پوشش‌هایی (از آتش) - نَجْزِي : رک : ۴۰

۴۲. لَا تُكَلِّفُ : تکلیف نمی‌کنیم - وَسَعَهَا : به اندازه توانش - أَصْحَابُ الْجَنَّةِ : اهل بهشت

۴۳. نَزَعْنَا : برمی‌گیریم - صُدُورِهِمْ : سینه‌هایشان - غِلٍّ : کینه - الْأَنْهَارُ : نهرها - الْحَمْدُ : تمام ستایش - هَدَنَّا : ما

را هدایت کرده است - مَا كُنَّا لِنَهْتِدِي : هرگز شایستگی هدایت نداشتیم - لَوْلَا أَنْ هَدَنَّا : اگر ما را هدایت

نمی‌کرد - نودوا : مورد خطاب قرار گیرند - اَوْرَثْتُمُوهَا : آن را به ارث برده‌اید

قَالَ ادْخُلُوا فِي أُمَمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْتَهَا حَتَّى إِذَا دَارَكُوا فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أَخْرِجُهُمْ لَوْلَهُمْ رَبِّنَا هَؤُلَاءِ أَضَلُّونَا فَتَاتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٌ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ ﴿٣٨﴾ وَقَالَتْ اُولَهُمْ لِأَخْرِجُهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ ﴿٣٩﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُوا عَنْهَا لَا تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّى يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ ﴿٤٠﴾ لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقِهِمْ غَوَاشٍ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ ﴿٤١﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ ﴿٤٢﴾ وَنَزَعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غِلٍّ تَجْرَى مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتِدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رَسُولُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ وَنُودُوا أَنْ تِلْكَ الْجَنَّةُ اُورَثْتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ ﴿٤٣﴾

۴۴. نادى : ندا دهند - **أَصْحَابُ الْجَنَّةِ** :

اهل بهشت - **قَدْ وَجَدْنَا** : یقیناً یافتیم -

نَعَمْ : آرى - **أَذَّنَ** : اعلام مى کند -

مُؤَذِّنٌ : اعلام کننده اى

۴۵. **يُضِدُّونَ** : باز مى دارند - **يَبْغَوْنَهَا**

عَوَجًا : انحراف آن را مى خواهند

۴۶. **الْأَعْرَافِ** : مكان مرتفع (مشرف بر

جهنم و بهشت) - **رِجَالٌ** : مردانى -

يَعْرِفُونَ : مى شناسند - **كُلًّا** : هر (گروه) -

سِيمَنَّهُمْ : چهره شان - **نَادَاوْا** : رک : ۴۴ -

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ : رک : ۴۴ - **لَمْ يَدْخُلُوهَا** :

هنوز داخل آن نشده اند - **وَهُمْ يَطْمَعُونَ** :

در حالى كه اميد (ورود به آن را) دارند

۴۷. **صُرِفَتْ** : برگردانده شود - **أَبْصَارُهُمْ** :

چشمانشان - **تِلْقَاءَ** : به سوى - **لَا تَجْعَلْنَا** :

ما را قرار نده

۴۸. **نادى** : رک : ۴۴ - **أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ** :

اهل اعراف - **رِجَالًا** : رک : ۴۶ - **يَعْرِفُونَ** :

رک : ۴۶ - **سِيمَنَّهُمْ** : رک : ۴۶ - **مَا**

أَغْنَىٰ عَنْكُم : شما را بى نیاز نکرد - **جَمْعُكُمْ** : جمعتان، مال اندوزيتان - **مَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ** : تكبرورزى اى كه

مى كرديد

۴۹. **أَهْوَلَاءِ الَّذِينَ** : (اهل اعراف با اشاره به مؤمنان، به دوزخيان مى گويند) آيا اينان همان كسانى هستند كه -

أَقْسَمْتُ : سوگند مى خورديد - **لَا يَنَالُهُمْ...** : به آنان نمى رساند - **أَدْخُلُوا** : (سپس به مؤمنان مى گويند) داخل شويد -

لَا خَوْفٌ : (هيچ) ترسى نيست - **لَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ** : شما اندوهگين نمى شويد

۵۰. **نادى** : رک : ۴۴ - **أَصْحَابُ النَّارِ** : اهل آتش - **أَنْ أَفِيضُوا** : كه فرو ريزيد - **مِمَّا** : من + ما - **رَزَقَكُم** : به شما روزى

داده است - **حَرَّمَهُمَا** : آن دو را حرام کرده است

۵۱. **اتَّخَذُوا** : گرفتند - **لَهُوًّا** : سرگرمى - **لَعِبًا** : بازىچه - **غَرَّتَهُمْ** : آنان را گرفت - **اليَوْمَ** : امروز - **نَنسِلُهُمْ** : آنان را از

ياد مى بريم - **يَوْمِهِمْ هَذَا** : اين روزشان - **مَا كُنَّا بِ...** : (همانطور) كه ... را انكار مى كردند

وَلَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِكِتَابٍ فَصَّلْنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدًى وَرَحْمَةً
 لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿٥٢﴾ هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَأْوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِي تَأْوِيلُهُ
 يَقُولُ الَّذِينَ نَسَوْهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَاءَتْ رُسُلُ رَبِّنَا بِالْحَقِّ
 فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلْ غَيْرَ الَّذِي
 كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَصَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
 ﴿٥٣﴾ إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي
 سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ
 حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهُ
 أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ﴿٥٤﴾ أَدْعُوا
 رَبَّكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ ﴿٥٥﴾
 وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا
 إِنَّ رَحْمَتَ اللَّهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ ﴿٥٦﴾ وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ
 الرِّيحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقْلَتِ سَحَابًا
 نُّقَالَا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلْنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجْنَا بِهِ
 مِن كُلِّ الثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ نُخْرِجُ الْمَوْتَى لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ ﴿٥٧﴾

۵۲. لَقَدْ جِئْنَاهُمْ بِ... : حقیقتاً برای آنان

... آوردیم - فَصَّلْنَاهُ : آن را به تفصیل

بیان کرده‌ایم - عَلَى : بر اساس

۵۳. هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا : آیا انتظار آنان جز

... است؟ - تَأْوِيلَهُ : حقیقت امر قرآن

(تحقق اندازهای آن) - يَأْتِي : بیاید -

نَسَوْهُ : آن را از یاد برده بودند - هَلْ لَنَا

مِنْ شُفَعَاءَ : آیا شفاعت کنندگانی برای ما

هستند؟ - فَيَشْفَعُوا : که شفاعت کنند -

نُرَدُّ : برگردانده شویم - قَدْ خَسِرُوا : قطعاً

به زیان افکنده‌اند - صَلَّ : ناپدید شد -

كَانُوا يَفْتَرُونَ : به دروغ نسبت (خدایی)

می‌دادند

۵۴. سِتَّةِ أَيَّامٍ : شش دوران - اسْتَوَى :

احاطه و استقرار یافت - الْعَرْشِ : تخت

(پادشاهی جهان) - يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ :

شب را به روز می‌پوشاند - يَطْلُبُهُ : که (هر یک) به دنبال دیگری است - حَثِيثًا : شتابان - النُّجُومُ : ستارگان -

مُسَخَّرَاتٍ : در حالی که به تسخیر در آمده و مطیعند - تَبَارَكَ : منشأ خیر و برکت است

۵۵. ادْعُوا : بخوانید، درخواست کنید - تَضَرُّعًا : با خضوع و زاری (آشکار) - خُفْيَةً : مخفیانه - الْمُعْتَدِينَ : تجاوزکاران

۵۶. ادْعُوهُ : رک : ۵۵ - خَوْفًا وَطَمَعًا : با حالت ترس و امید - الْمُحْسِنِينَ : نیکوکاران

۵۷. يُرْسِلُ : می‌فرستد - الرِّيحَ : بادها - بُشْرًا : بشارت‌دهنده - بَيْنَ يَدَيْ رَحْمَتِهِ : پیشاپیش (باران) رحمتش - أَقْلَتِ :

بردارند - سَحَابًا نُّقَالَا : ابرهائی سنگین - سُقْنَاهُ : آن را برانیم - بَلَدٍ : سرزمینی - أَخْرَجْنَا : بیرون آوریم - كُلِّ

الثَّمَرَاتِ : همه نوع محصولات - الْمَوْتَى : مردگان - تَذَكَّرُونَ : متذکر شوید (پند گیرید)

۵۸. **الْبَلَدُ الطَّيِّبُ**: سرزمین پاک - **نَبَاتُهُ**:

گیاهش - **الَّذِي حَبَّتْ**: آن (سرزمینی)

که ناپاک است - **تَكِدًّا**: چیز اندک و

بی ارزش - **نُصِرَفُ**: به شیوه های گوناگون

بیان می کنیم

۵۹. **أَخَافُ**: می ترسم

۶۰. **الْمَلَأُ**: سران - **لَنَرُكَ**: قطعاً تو را

می بینیم - **ضَلَّيْ**: گمراهی

۶۱. **يَقُومُ**: ای قوم من! - **ضَلَّاهُ**:

(هیچ گونه) گمراهی

۶۲. **أُبَلِّغُكُمْ**: به شما می رسانم - **أَنْصَحُ**:

خیرخواهی می کنم

۶۳. **أَوْ**: و آیا - **رَجُلٍ**: مردی - **لِيُنْذِرَكُمْ**:

تا شما را بیم دهد - **لِتَتَّقُوا**: تا تقوا پیشه

کنید - **تُرْحَمُونَ**: مورد رحمت قرار گیرید

۶۴. **كَذَّبُوهُ**: او را تکذیب کردند - **أَنْجَيْنَاهُ**:

او را نجات دادیم - **الْفُلُكُ**: کشتی -

وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نَبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي حَبَّتْ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِدًّا كَذَلِكَ نُصَرِّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ ﴿٥٨﴾ لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَتَّقُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ ﴿٥٩﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ ﴿٦٠﴾ قَالَ يَقُومُ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦١﴾ أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ ﴿٦٢﴾ أَوْعَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَىٰ رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَتَّقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ ﴿٦٣﴾ فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلِكِ وَآغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ ﴿٦٤﴾ وَإِلَىٰ عَادِ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَقُومُوا اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٦٥﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرُكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُّكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ ﴿٦٦﴾ قَالَ يَقُومُ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٧﴾

آغْرَقْنَا: غرق کردیم - **كَذَّبُوا بِ...: ...** را دروغ شمردند - **قَوْمًا عَمِينَ**: قومی کوردل

۶۵. **أَخَاهُمْ**: برادرشان - **يَقُومُ**: رک : ۶۱ - **أَفَلَا تَتَّقُونَ**: پس آیا تقوا پیشه نمی کنید

۶۶. **الْمَلَأُ**: رک : ۶۰ - **لَنَرُكَ**: رک : ۶۰ - **سَفَاهَةً**: بی خردی - **لَنَظُنُّكَ**: بی گمان تو را می دانیم - **الْكَاذِبِينَ**:

دروغ گوینان

۶۷. **يَقُومُ**: رک : ۶۱ - **سَفَاهَةً**: رک : ۶۶

۶۸. **أُبَلِّغُكُمْ** : به شما می‌رسانم - **ناصیح** :

خبرخواه

۶۹. **أَوْ** : و آیا - **رَجُلٍ** : مردی - **لِيُنْذِرَكُمْ** :

تا شما را بیم دهد - **أَذْكُرُوا** : به یاد آرید -

خُلَفَاءَ : جانشینانی - **زَادَكُمْ ... بَصْطَةً** :

شما را افزونی داد - **الْخَلْقِ** : آفرینش

جسمانی - **ءالَاءَ** : نعمتها - **تُفْلِحُونَ** :

رستگار شوید

۷۰. **جِئْتَنَا** : نزد ما آمده‌ای - **وَحَدَمٍ** : به

یگانگی - **تَذَرُ** : رها کنی - **فَأَتَيْنَا بِ...** :

پس برای ما بیاور - **تَعِدُّنَا** : به ما وعده

می‌دهی

۷۱. **قَدْ وَقَعَ** : قطعاً مقرر شده است -

رِجْسٍ : عذابی - **تُجَادِلُونَنِي** : با من

جدال می‌کنید - **أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا** :

عناوینی که بر آن (معبودهای ساختگی)

نهاده‌اید - **مَا نَزَّلَ** : نازل نکرده است -

سُلْطٰنٍ : دلیلی

۷۲. **أَنْجِيْنُهُ** : او را نجات دادیم - **دَابِّرٍ** : ریشه - **كَذَّبُوا بِ...** : ... را دروغ شمردند

۷۳. **آخَاهُمْ** : برادرشان - **يَقُومُ** : ای قوم من! - **بَيِّنَةٌ** : دلیلی آشکار - **نَاقَةٌ** : شتر ماده - **ذَرَوْهَا** : آن را رها کنید -

تَأْكُلُ : (تا) بخورد - **لَا تَمْسُوْهَا بِسَوْءٍ** : آزاری به او نرسانید - **فَيَأْخُذْكُمْ** : که شما را فرا گیرد

أُبَلِّغُكُمْ رِسَالَتِ رَبِّي وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمِينٌ ﴿٦٨﴾ أَوْعَجِبْتُمْ
أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ
وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمِ نُوحٍ وَزَادَكُمْ
فِي الْخَلْقِ بَصْطَةً ۚ فَذْكُرُوا ءَالَآءَ اللَّهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ
﴿٦٩﴾ قَالُوا أَجِئْتَنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ
يَعْبُدُ ءَابَاؤُنَا فَاتِّنَا بِمَا تَعِدُّنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصّٰدِقِينَ
﴿٧٠﴾ قَالَ قَدْ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ
أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءٍ سَمَّيْتُمُوهَا أَنْتُمْ وَءَابَاؤُكُمْ
مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطٰنٍ ۚ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ
الْمُنْتَظِرِينَ ﴿٧١﴾ فَانْجِيْنُهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا
وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ
﴿٧٢﴾ وَإِلَىٰ أٰخَاهُمْ صٰلِحًا قَالَ يٰقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ
مَا لَكُمْ مِنْ إِلٰهٍ غَيْرُهُ ۚ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
هٰذِهِ نَاقَةٌ ۚ لِلَّهِ لَكُمْ ءَايَةٌ ۚ فَذَرَوْهَا تَأْكُلُ فِي أَرْضِ
اللَّهِ وَلَا تَمْسُوْهَا بِسَوْءٍ ۚ فَيَأْخُذْكُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٣﴾

۷۴. اذْكُرُوا : به یاد آرید - خُلَفَاءَ :

جانشینانی - بَوَّاکُمْ : شما را جای داد -

تَتَّخِذُونَ : که می سازید - مِنْ شُهُوْهَا :

در دشت هایش - قُصُورًا : قصرهایی -

تَنْجِتُونَ : می تراشید - الْحِبَالُ : کوهها -

بُيُوتًا : (برای ساختن) خانه ها - ءِالَاءَ :

نعمت ها - لَا تَعْتُوا : سرکشی نکنید

۷۵. اِثْلًا : سران - اِسْتَكْبَرُوا : تکبر

می ورزیدند - اُسْتُضِعِفُوا : ضعیف

شمرده می شدند - مُرْسَلٌ : فرستاده شده -

أُرْسِلَ : فرستاده شده است

۷۶. اِسْتَكْبَرُوا : رک : ۷۵

۷۷. عَقَرُوا : پی کردند (کشتند) - النَّاقَةَ :

شتر ماده - عَتَا : سرپیچی کردند -

اِئْتِنَا بِ... : ... را برای ما بیاور - تَعِدْنَا :

به ما وعده می دهی

وَ اذْكُرُوا اِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَ بَوَّاکُمْ
فِي الْاَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُھُولِهَا قُصُورًا وَ تَنْجِتُونَ
الْحِبَالَ بُيُوتًا فَ اذْكُرُوا ءِالَاءَ اللّٰهِ وَ لَا تَعْتُوا فِي الْاَرْضِ
مُفْسِدِينَ ﴿٧٤﴾ قَالَ الْمَلَأُ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ
قَوْمِهِ لِلَّذِيْنَ اسْتُضِعِفُوا لِمَنْ ءَامَنَ مِنْهُمْ اَتَعْلَمُونَ
اَنْ صَلِحًا مُّرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا اِنَّا بِمَا اُرْسِلَ بِهِ
مُؤْمِنُونَ ﴿٧٥﴾ قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوا اِنَّا بِالَّذِيْ
ءَامَنْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ ﴿٧٦﴾ فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَ عَتَوْا عَنْ
اَمْرِ رَبِّهِمْ وَ قَالُوا يٰصَلِحُ اِئْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا اِنْ كُنْتَ مِنَ
الْمُرْسَلِيْنَ ﴿٧٧﴾ فَ اَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَاصْبَحُوا فِيْ دَارِهِمْ
جَاثِمِيْنَ ﴿٧٨﴾ فَتَوَلَّٰ عَنْهُمْ وَ قَالَ يَقَوْمِ لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ
رِسَالَةَ رَبِّيْ وَ نَصَحْتُ لَكُمْ وَ لٰكِنْ لَا تُحِبُّوْنَ النَّصِيْحِيْنَ
﴿٧٩﴾ وَلَوْ اَنَّ اِذْ قَالَ لِقَوْمِيْ اَتَاْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ
بِهَا مِنْ اَحَدٍ مِنَ الْعٰلَمِيْنَ ﴿٨٠﴾ اِنَّكُمْ لَتَاْتُونَ الرَّجَالَ
شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ ۚ بَلْ اَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ ﴿٨١﴾

۷۸. اَخَذَتْهُمُ : آنان را فرا گرفت - الرَّجْفَةُ : زلزله شدید (در اثر صاعقه) - اَصْبَحُوا ... جَثِمِيْنَ : به زانو در آمده و

مردند - دَارِهِمْ : خانه شان، شهرشان

۷۹. تَوَلَّٰ : روی گرداند - يَقَوْمِ : ای قوم من! - لَقَدْ اَبْلَغْتُكُمْ : به راستی به شما رساندم - نَصَحْتُ : خیرخواهی

کردم - لَا تُحِبُّوْنَ : دوست ندارید

۸۰. تَاْتُونَ : انجام می دهید - الْفَاحِشَةُ : (آن) کار بسیار زشت - مَسَبَقَكُمْ بِهَا : پیش از شما آن را انجام نداده است

۸۱. لَتَاْتُونَ : به سراغ ... می روید - الرَّجَالَ : مردان - قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ : قومی متجاوز

وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهُمْ مِنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ أَنْاسٌ يَتَطَهَّرُونَ ﴿٨٢﴾ فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ ﴿٨٣﴾ وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَانْظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ ﴿٨٤﴾ وَإِلَى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَلْقَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخُسُوا النَّاسَ أَمْشَاءَهُمْ وَلَا تُمْسِكُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿٨٥﴾ وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِهِ وَتَبْغُونَهَا عِوَجًا وَاذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَّرَكُمْ وَانْظُرُوا كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿٨٦﴾ وَإِنْ كَانَ طَائِفَةٌ مِنْكُمْ ءَامَنُوا بِالَّذِي أُرْسِلْتُ بِهِ وَطَائِفَةٌ لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ ﴿٨٧﴾

۸۲ اخْرِجُوهُمْ : آنان را بیرون کنید -

قَرْيَتِكُمْ : شهرتان - اُنَاسٌ : مردمی -

يَتَطَهَّرُونَ : پاکدامنی می‌ورزند

۸۳ اَنْجَيْنَاهُ : او را نجات دادیم - اَهْلَهُ :

خانواده‌اش - اِمْرَأَتَهُ : همسرش - الْغَابِرِينَ :

باقی ماندگان (در میان اهل عذاب)

۸۴ اَمْطَرْنَا ... مَطَرًا : بارانی (از سنگ)

فرو فرستادیم

۸۵ اَخَاهُمْ : برادرشان - يَلْقَوْمِ : ای قوم

من! - بَيِّنَةٌ : دلیلی روشن - اَوْفُوا

الْكَيْلَ وَ الْمِيزَانَ : دقیق پیمانه و وزن

کنید - لَا تَبْخُسُوا : نگاهید - خَيْرٌ : بهتر

۸۶ لَا تَقْعُدُوا : در کمین ننشینید -

صِرَاطٍ : راهی - تَوَعِدُونَ : که تهدید

کنید - تَصُدُّونَ : بازدارید - تَبْغُونَهَا

عِوَجًا : انحراف آن را خواهید - اَذْكُرُوا :

به یاد آرید - كَثَّرَكُمْ : تعداد شما را زیاد

کرد

۸۷ اُرْسِلْتُ : فرستاده شده‌ام - لَمْ يُؤْمِنُوا : ایمان نیاوردند - حَقِّي يَحْكُمُ : تا داوری کند - خَيْرٌ : بهترین

﴿قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ
يُشْعِبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرْيَتِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا
قَالَ أَوْ لَوْ كُنَّا كَرِهِينَ ﴿٨٨﴾ قَدْ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا
فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ جَعَلَنَا اللَّهُ مِنْهَا وَ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا
إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسِعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا
رَبُّنَا فَانْصَبْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ ﴿٨٩﴾
وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنْ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ
إِذَا لخُسِرُونَ ﴿٩٠﴾ فَآخَذَتْهُمْ الرِّجْفَةُ فَاصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ
جُلُثَمِينَ ﴿٩١﴾ الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ
كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخُسِرِينَ ﴿٩٢﴾ فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ
يَقُومُوا لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رَسُولَ رَبِّي وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ
ءَاسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ ﴿٩٣﴾ وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ
إِلَّا آخَذْنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالصَّرَاءِ لَعَلَّهُمْ يَضَّرَّعُونَ ﴿٩٤﴾
ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَقًّا عَمَّا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ
ءَابَاءَنَا الصَّرَاءُ وَالسَّرَاءُ فَآخَذْنَاهُمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ ﴿٩٥﴾

۸۸. المَلَأُ : سران - اِسْتَكْبَرُوا : تکبر
می‌ورزیدند - لَنُخْرِجَنَّكَ : قطعاً تو را
بیرون می‌کنیم - قَرْيَتِنَا : شهرمان -
لَتَعُودُنَّ : قطعاً باز می‌گردید - مِلَّتِنَا :
آیین ما - اَوَّلَوْ كُنَّا كَرِهِينَ : آیا هر چند
بدمان آید؟

۸۹. قَدْ افْتَرَيْنَا ... كَذِبًا : قطعاً دروغ
بسته‌ایم - اِنْ عُدْنَا : اگر بازگردیم -
مِلَّتِكُمْ : رک : ۸۸ - نَجِّنَا : ما را نجات
داد - مَا يَكُونُ لَنَا : سزاوار ما نیست -
وَسِعَ رَبُّنَا ... عِلْمًا : علم پروردگارمان ...
را فرا گرفته است - افْتَحَ : داوری کن
۹۰. المَلَأُ : رک : ۸۸ - لَئِنْ اتَّبَعْتُمْ : اگر

پیروی کنید - اِذَا : در این صورت
۹۱. آخَذَتْهُمْ : آنان را فرا گرفت -
الرِّجْفَةُ : زلزله شدید (در اثر صاعقه) -
اصْبَحُوا ... جُلُثَمِينَ : به زانو در آمده و
مردند - دَارِهِمْ : خانه‌شان، شهرشان

۹۲. كَذَّبُوا : تکذیب کردند - كَانُوا لَمْ يَغْنَوْا : (چنان شدند که) گویی هرگز سکونت نداشته‌اند

۹۳. تَوَلَّى : روی گرداند - يَقُومُ : ای قوم من! - لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ : به راستی به شما رساندم - نَصَحْتُ : خیرخواهی
کردم - ءَاسَى : تأسف بخورم

۹۴. قَرْيَةٍ : رک : ۸۸ - آخَذْنَا : دچار کردیم - البَأْسَاءِ : سختی، فقر - الصَّرَاءِ : گرفتاری، بیماری - يَضَّرَّعُونَ : خضوع و
زاری کنند

۹۵. بَدَّلْنَا : جایگزین کردیم - حَقًّا عَمَّا : تا این که (از نظر مال و تعداد) زیاد شدند - قَدْ مَسَّ : قطعاً رسیده است -
الصَّرَاءِ : رک : ۹۴ - السَّرَاءِ : آسایش، توانگری - آخَذْنَاهُمْ : آنان را مجازات کردیم - بَغْتَةً : به طور ناگهانی - وَهُمْ
لَا يَشْعُرُونَ : در حالی که غافل بودند

وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ
 مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا
 يَكْسِبُونَ ﴿٩٦﴾ أَفَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا بَيَاتًا
 وَهُمْ نَائِمُونَ ﴿٩٧﴾ أَوَأَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَن يَأْتِيَهُمْ بَأْسُنَا
 ضُحًى وَهُمْ يَلْعَبُونَ ﴿٩٨﴾ أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ
 مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٩٩﴾ أَوَلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ
 يَرْتَوْنَ الْأَرْضَ مِن بَعْدِ أَهْلِهَا أَن لَّوْذَنَاءُ أَصَابْنَاهُمْ
 بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبَعُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ ﴿١٠٠﴾
 تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقُصُّ عَلَيْكَ مِنْ أَنبَاءِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ
 بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا مِنْ قَبْلَ
 كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ ﴿١٠١﴾ وَمَا وَجَدْنَا
 لِأَكْثَرِهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِن وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ
 ﴿١٠٢﴾ ثُمَّ بَعَثْنَا مِنْ بَعْدِهِم مُّوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ
 فَظَلَمُوا بِهَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَتْ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٠٣﴾
 وَقَالَ مُوسَىٰ يَلْفِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٠٤﴾

۹۶. الْقُرَى: شهرها - اتَّقُوا: تقوا پیشه

می کردند - لَفَتَحْنَا: قطعاً می گشودیم -

كَذَّبُوا: تکذیب کردند - أَخَذْنَاهُمْ: آنان

را مجازات کردیم

۹۷. أَفَأَمِنَ: آیا در امانند، نمی ترسند؟ -

الْقُرَى: رک: ۹۶ - أَن يَأْتِيَهُمْ: که به

سراغ آنان بیاید - بَأْسُنَا: عذاب ما - بَيَاتًا:

شب هنگام - وَهُمْ نَائِمُونَ: در حالی که

خوابیده اند

۹۸. أَوَأَمِنَ: رک: ۹۷ - الْقُرَى: رک:

۹۶ - أَن يَأْتِيَهُمْ: رک: ۹۷ - بَأْسُنَا: رک:

۹۷ - ضُحًى: روز هنگام - وَهُمْ يَلْعَبُونَ:

در حالی که به بازی (دنیا) سرگرمند

۹۹. أَفَأَمِنُوا: رک: ۹۷

۱۰۰. أَوَلَمْ يَهْدِ: آیا روشن نشده است؟ -

يَرْتَوْنَ: به ارث می برند - أَصَابْنَاهُمْ: آنان

را گرفتار (عذاب) می کردیم - بِذُنُوبِهِمْ:

به سبب گناهانشان - نَطْبَعُ: مهر (غفلت) می زدیم - لَا يَسْمَعُونَ: (حق را) نشنوند

۱۰۱. الْقُرَى: رک: ۹۶ - نَقُصُّ: نقل می کنیم - أَنبَاءِهَا: اخبارشان - مَا كَانُوا إلّا...: اصلاً (قصد) نداشتند که -

كَذَّبُوا: تکذیب می کردند - يَطْبَعُ: رک: ۱۰۰

۱۰۲. مَا وَجَدْنَا: نیافتیم - إِن وَجَدْنَا: قطعاً یافتیم - فَاسِقِينَ: نافرمانان

۱۰۳. بَعَثْنَا: برانگیختیم - مَلَئِهِ: سران (قوم) او

حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَا أَقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ قَدْ جِئْتُكُمْ
بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَارْسِلْ مَعِيَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٠٥﴾ قَالَ إِن كُنتَ
جِئْتَ بِثَآئِفَةٍ فَإِنِ كُنتَ مِنَ الصَّادِقِينَ ﴿١٠٦﴾ فَأَلْقَى
عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُعْبَانٌ مُّبِينٌ ﴿١٠٧﴾ وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ
لِّلنَّظِيرِينَ ﴿١٠٨﴾ قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ
عَلِيمٌ ﴿١٠٩﴾ يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُم مِّنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ ﴿١١٠﴾
قَالُوا أَرْجِهْ وَأَخَاهُ وَارْسِلْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ ﴿١١١﴾ يَأْتُوكَ
بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ ﴿١١٢﴾ وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ
لَنَا لَأَجْرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ ﴿١١٣﴾ قَالَ نَعَمْ وَإِنتُمْ
لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ ﴿١١٤﴾ قَالُوا يَمُوسَىٰ إِنَّمَا أَن تَلْقَىٰ وَإِنَّمَا أَن
نَكُونُ نَحْنُ الْمُثْلِقِينَ ﴿١١٥﴾ قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقَوْا سَحَرُوا
أَعْيُنَ النَّاسِ وَاسْتَرْهَبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسِحْرٍ عَظِيمٍ ﴿١١٦﴾
﴿١١٧﴾ وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ أَن أَلْقِ عَصَاكَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا
يَأْفِكُونَ ﴿١١٨﴾ فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١١٩﴾ فَغُلِبُوا
هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَٰغِرِينَ ﴿١٢٠﴾ وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سِلَاحَهُنَّ ﴿١٢١﴾

۱۰۵. حَقِيقٌ: سزاوار است - قَدْ جِئْتُكُمْ

و ... : برای شما آورده‌ام - اَرْسِل :

بفرست

۱۰۶. إِن كُنتَ جِئْتَ و ... : اگر ... را

آورده‌ای - فَأَتِ بِهَا : پس آن را بیاور

(ارائه کن)

۱۰۷. أَلْقَى : افکند - إِذَا : ناگهان - هِيَ

ثُعْبَانٌ : آن مارِ عظیم الجثه شد -

مُبِينٌ: واقعی

۱۰۸. نَزَعَ : (از گریبانش) بیرون کشید -

إِذَا : رک : ۱۰۷ - بَيْضَاءُ : سفید و

درخشان

۱۰۹. الْمَلَأُ: سران

۱۱۰. يُرِيدُ : می‌خواهد - أَن يُخْرِجَكُم :

که شما را بیرون کند

۱۱۱. أَرْجِهْ : (کارِ) او را به تأخیر انداز -

أَخَاهُ : برادرش - اَرْسِل : رک : ۱۰۵ -

الْمَدَائِنِ: شهرها - حَاشِرِينَ: گردآورندگان

۱۱۲. يَأْتُوكَ بِ...: (تا) ... را نزد تو بیاورند

۱۱۳. السَّحَرَةُ : ساحران - الْغُلَبِينَ :

پیروزشدگان

۱۱۴. نَعَمْ: آری

۱۱۵. إِنَّمَا أَن تَلْقَى: یا تو (اول جادویت را) بیفکن - الْمُثْلِقِينَ: افکنندگان

۱۱۶. أَلْقُوا: شما بیفکنید - أَلْقُوا: افکندند - سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ : برای مردم چشم‌بندی کردند - اسْتَرْهَبُوهُمْ : آنان

را بسیار ترساندند - جَاءُوا بِ...: رک : ۱۰۵

۱۱۷. وَأَوْحَيْنَا: وحی کردیم - أَلْقَى: رک : ۱۱۶ - إِذَا: رک : ۱۰۷ - تَلْقَفُ: به سرعت می‌بلعید - يَأْفِكُونَ: به دروغ

ساخته بودند

۱۱۸. وَقَعَ: ثابت و آشکار شد - بَطَلَ: باطل شد

۱۱۹. غُلِبُوا: (فرعونیان) مغلوب شدند - هُنَالِكَ: آنجا (در آن هنگام) - انْقَلَبُوا صَٰغِرِينَ: خوار و زبون شدند

۱۲۰. أَلْقَى... سِلَاحَهُنَّ: به سجده افتادند - السَّحَرَةُ: رک : ۱۱۳

۱۲۳. **ءَامَنْتُمْ** : آیا ایمان آوردید؟ - **أَن**

ءَاذَنَ : اینکه اجازه دهم - **لِيُخْرِجُوا** : تا

بیرون کنید - **أَهْلَهَا** : مردمش

۱۲۴. **لَأَقْطِعَنَّ** : حتماً قطع می کنم -

أَرْجُلَكُمْ : پاهایتان - **مِنْ خِلَافٍ** : بر

خلاف جهت یکدیگر (دست راست با پای چپ یا دست چپ با پای راست) -

لَأَصْلَبَنَّكُمْ : قطعاً شما را به دار

می آویزم، اعدامتان می کنم

۱۲۵. **إِنَّا... مُنْقَلِبُونَ** : ما بازمی گردیم

۱۲۶. **مَاتَنَقِمُ** : بدت نمی آید - **أَفْرِغْ** : فرو

ریز - **تَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ** : ما را مسلمان

بمیران

۱۲۷. **الْمَلَأَ** : سران - **تَذَرُ** : رها می کنی -

سَنُقَتِّلُ : به زودی بسیار می کشیم -

أَبْنَاءَهُمْ : پسرانشان - **نَسْتَحْيِ** : زنده

می گذاریم - **إِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ** : ما بر

آنان مسلط و غالب هستیم

۱۲۸. **إِسْتَعِينُوا...** : از ... یاری بجوید - **يُورِثُهَا** : آن را به ارث می دهد

۱۲۹. **اَوْدِنَا** : آزار و اذیت شده ایم - **أَن تَأْتِيَنَا** : اینکه نزد ما بیایی - **عَسَى** : شاید، بسا - **أَن يُهْلِكَ** : که هلاک کند -

عَدُوَّكُمْ : دشمنان - **يَسْتَخْلِفُكُمْ** : شما را جانشین کند

۱۳۰. **لَقَدْ أَخَذْنَا** : قطعاً دچار کردیم - **السِّنِينَ** : خشک سالی ها - **الثَّمَرَاتِ** : انواع محصولات و میوه ها - **يَذْكُرُونَ** :

متذکر شوند (پند گیرند)

قَالُوا ءَامَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿١٢١﴾ رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ ﴿١٢٢﴾ قَالَ
فِرْعَوْنُ ءَامَنْتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنْ ءَاذَنَ لَكُمْ إِنَّ رَبَّ هَذَا لَمَكْرٌ
مَّكَرْتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِيُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْمَلُونَ
﴿١٢٣﴾ لَأَقْطِعَنَّ أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ ثُمَّ لَأَصْلَبَنَّكُمْ
أَجْمَعِينَ ﴿١٢٤﴾ قَالُوا إِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ ﴿١٢٥﴾ وَمَا نَقِمُ مِنْهَا
إِلَّا أَنْ ءَامَنَّا بِثَاثِتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا
وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ ﴿١٢٦﴾ وَقَالَ الْمَلَأُ مِنَ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَدْرُسُونِ
وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَذَرَكَ وَءَالِهَتَكَ قَالَ سَنُقَتِّلُ
أَبْنَاءَهُمْ وَنَسْتَحْيِ نِسَاءَهُمْ وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ ﴿١٢٧﴾ قَالَ
مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ
يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ ﴿١٢٨﴾ قَالُوا
اَوْدِنَا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَأْتِيَنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جِئْتَنَا قَالَ عَسَىٰ
رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَخْلِفَكُمْ فِي الْأَرْضِ
فَيَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ ﴿١٢٩﴾ وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ
بِالسِّنِينَ وَنَقَصِ مِنَ الثَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ ﴿١٣٠﴾

۱۳۱. **الْحَسَنَةُ** : خیر و خوبی (نعمت و گشایش) - **إِنْ تُصِيبُهُمْ** : اگر به آنان می‌رسد - **سَيِّئَةٌ** : بدی و ناخوشی - **يَطِيرُوا** : شومی (آن) را نسبت می‌دادند - **طَائِرُهُمْ** : شومی‌شان

۱۳۲. **مَهْمَا ... مِنْ آيَةٍ** : هر معجزه‌ای - **تَأْتِنَا بِهِ** : (که) آن را نزد ما بیاوری - **إِسْحَرْنَا** : تا ما را جادو کنی

۱۳۳. **الْجَرَادَ** : ملخ - **الْقُمَّلَ** : شپش - **الضَّفَادِعَ** : قورباغه‌ها - **الدَّمَ** : خون - **آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ** : (به صورت) نشانه‌هایی روشن و جدا از هم - **إِسْتَكْبَرُوا** : تکبر ورزیدند

۱۳۴. **وَقَعَ** : فرود آمد - **الرَّجْزُ** : عذاب، بلا - **أَدْعُ** : بخواه - **لَئِنْ كَشَفْتُ** : اگر برطرف کنی - **لَتُؤْمِنَنَّ** : قطعاً ایمان می‌آوریم - **لَنُرْسِلَنَّ** : قطعاً می‌فرستیم

فَإِذَا جَاءَتْهُمْ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ يَطِيرُوا بِمُوسَىٰ وَمَنْ مَعَهُ إِلَّا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٣١﴾ وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لِّتَسْحَرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ ﴿١٣٢﴾ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُمَّلَ وَالضَّفَادِعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُفَصَّلَاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ ﴿١٣٣﴾ وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا لِمُوسَىٰ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهِدَ عِنْدَكَ لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَنُؤْمِنَنَّ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَءِيلَ ﴿١٣٤﴾ فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمْ الرِّجْزَ إِلَىٰ أَجَلٍ هُمْ بِالْغَوَةِ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ ﴿١٣٥﴾ فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِآيَتِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ ﴿١٣٦﴾ وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا الَّتِي بَرَكْنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَءِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَّرْنَا مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ ﴿١٣٧﴾

۱۳۵. **لَمَّا كَشَفْنَا** : همین که برطرف می‌کردیم - **الرَّجْزَ** : رک : ۱۳۴ - **إِلَىٰ أَجَلٍ** : تا مهلتی - **هُم بِالْغَوَةِ** : که به آن می‌رسیدند - **إِذَا** : یک باره - **يَنْكُثُونَ** : پیمان شکنی می‌کردند

۱۳۶. **إِنْتَقَمْنَا** : انتقام گرفتیم - **أَغْرَقْنَاهُمْ** : آنان را غرق کردیم - **الْيَمِّ** : دریا - **بِآيَتِهِمْ** : به خاطر اینکه آنان - **كَذَّبُوا بِ...** : ... را دروغ شمردند

۱۳۷. **أَوْرَثْنَا** : به ارث دادیم - **كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ** : ضعیف شمرده می‌شدند - **مَشَارِقَ الْأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا** : شرق و غرب آن سرزمین - **بَرَكْنَا** : خیر و برکت بسیار قرار داده بودیم - **تَمَّتْ** : تحقق یافت - **كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَىٰ** : وعده نیکوی پروردگارت - **دَمَّرْنَا** : در هم کوبیدیم، ویران کردیم - **كَانَ يَصْنَعُ** : می‌ساختند - **كَانُوا يَعْرِشُونَ** : برمی‌افراشتند

- ۱۳۸- جَاوَزْنَا بِ... : ... را عبور دادیم -
 الْبَحْرَ : (از) دریا - آتَوْا : رسیدند -
 يَعْكُفُونَ عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ : بر پرستش
 بت‌هایشان گرد آمده بودند - ءَالِهَةً :
 بت‌هایی - تَجْهَلُونَ : جهالت می‌ورزید
 ۱۳۹- هَؤُلَاءِ : اینان - مُتَّبِعٌ مَا هُمْ فِيهِ :
 آیین و مسلک آنان نابودشدنی است
 ۱۴۰- أَبْغَيْكُمْ : برایتان بجویم - فَضَّلَكُمْ :
 شما را برتری داده است
 ۱۴۱- أَتَجْنِسُكُمْ : شما را نجات دادیم -
 ءَالِ فِرْعَوْنَ : فرعونیان - يَسُومُونَكُمْ :
 شما را شکنجه می‌کردند - يُقَتِّلُونَ :
 بسیار می‌کشتند - أَبْنَاءَكُمْ : پسران
 يَسْتَحْيُونَ : زنده می‌گذاشتند - بَلَاءٌ :
 آزمایشی
 ۱۴۲- وَاعْدْنَا : وعده دادیم - ثَلَاثِينَ : سی -
 لَيْلَةً : شب - أَتَمَمْنَاهَا : آن را تمام کردیم -

وَجَاوَزْنَا بِبَنِي إِسْرَءِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَىٰ قَوْمٍ يَعْكُفُونَ
 عَلَىٰ أَصْنَامٍ لَهُمْ قَالُوا يَمُوسَىٰ اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ
 ءَالِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ ﴿١٣٨﴾ إِنَّ هَؤُلَاءِ مَتَّبِعُوا مَا هُمْ
 فِيهِ وَبَطُلُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٣٩﴾ قَالَ أَغَيْرَ اللَّهِ أَبْغَيْكُمْ
 إِلَهًا وَهُوَ فَضَّلَكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ ﴿١٤٠﴾ وَإِذْ أَتَيْنَاكُمْ
 مِنْ ءَالِ فِرْعَوْنَ يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقْتُلُونَ
 أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ
 رَبِّكُمْ عَظِيمٌ ﴿١٤١﴾ وَوَعَدْنَا مُوسَىٰ ثَلَاثِينَ لَيْلَةً
 وَأَتَمَمْنَاهَا بِعَشْرِ فِتْنَةٍ مُّيَقَاتٍ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ
 مُوسَىٰ لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ
 سَبِيلَ الْمُفْسِدِينَ ﴿١٤٢﴾ وَلَمَّا جَاءَ مُوسَىٰ لِمِيقَاتِنَا وَكَلَّمَهُ
 رَبُّهُ قَالَ ارْنِي أَنْظُرَ إِلَيْكَ قَالَ لَنْ نَرَاكَ وَلَكِنْ نَنْظُرُ
 إِلَى الْجَبَلِ فَإِنْ اسْتَقَرَّ مَكَانَهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى
 رَبُّهُ لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكًّا وَخَرَّ مُوسَىٰ صَعِقًا فَلَمَّا أَفَاقَ
 قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٤٣﴾

- عَشْرٍ : ده (شب) - تَمَّ : کامل شد - مِيقَاتُ : قرار وعده، مهلت دیدار - أَرْبَعِينَ : چهل - أَخِيهِ : برادرش - اخْلُفْنِي :
 جانشین من باش - أَصْلِحْ : (امورشان را) اصلاح کن - لَا تَتَّبِعْ : پیروی نکن
 ۱۴۳- مِيقَاتِنَا : میعادگاه ما - كَلَّمَهُ : با او سخن گفت - أَرْنِي : خودت را به من نشان بده - أَنْظُرَ إِلَيْكَ : (تا) تو را
 ببینم - إِنْ اسْتَقَرَّ : اگر ثابت ماند - تَجَلَّى : جلوه نمود - لِلْجَبَلِ : کوه - جَعَلَهُ دَكًّا : آن را با خاک یکسان کرد - خَرَّ :
 (به زمین) افتاد - صَعِقًا : بی‌هوش - أَفَاقَ : به هوش آمد - سُبْحَانَكَ : تو منزهی - تَبْتُ : توبه کردم

۱۴۴- **اصْطَفَيْتُكَ**: تو را برگزیدم - **خُذْ**:

بگیر - **ءَاتَيْتُكَ**: به تو داده‌ام - **كُنْ**:
باش

۱۴۵- **الْأَلْوَج**: لوحه‌ها - **تَفْصِيلاً**: شرح

و بیانی - **خُذْهَا**: رک: ۱۴۴ - **وَأْمُرْ**: و

امر کن - **يَأْخُذُوا بِ...**: (که) ... را گرفته

و متمسک شوند - **أَحْسَنَهَا**: نیکوترین

آن - **سَأْرِيكُمْ**: به زودی به شما نشان

می‌دهم - **دَارَ**: سرای - **الْفٰسِقِينَ**:

نافرمانان

۱۴۶- **سَاصِرُفٌ**: به زودی روی گردان

می‌کنم - **يَتَكَبَّرُونَ**: تکبر می‌ورزند -

إِنْ يَرَوْا: اگر ببینند - **الرُّشْدَ**: هدایت -

لَا يَتَّخِذُوهُ: آن را نمی‌گیرند - **الْغَى**:

گمراهی - **كَذَّبُوا بِ...**: ... را دروغ

شمردند

۱۴۷- **كَذَّبُوا بِ...**: رک: ۱۴۶ - **حَبِطَتْ**:

قَالَ يَمُوسَىٰ إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَتِي وَ بَكَلَامِي
فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَ كُنْ مِنَ الشَّاكِرِينَ ﴿٤٤﴾ وَ كَتَبْنَا
لَهُ فِي الْأَلْوَجِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَ تَفْصِيلاً لِّكُلِّ
شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَ أْمُرْ قَوْمَكَ يَأْخُذُوا بِأَحْسَنِهَا
سَأْرِيكُمْ دَارَ الْفٰسِقِينَ ﴿٤٥﴾ سَاصِرُفٌ عَنْ ءَالِقَى الَّذِينَ
يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلاًّ ءَايَةٍ
لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَّخِذُوهُ سَبِيلاً
وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَىِّ يَتَّخِذُوهُ سَبِيلاً ذٰلِكَ بِأَنَّهُمْ
كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَ كَانُوا عَنْهَا غٰفِلِينَ ﴿٤٦﴾ وَ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا وَ لِقَاءَ الْآخِرَةِ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٤٧﴾ وَ اتَّخَذَ قَوْمُ مُوسَىٰ مِنْ
حُلِيِّهِمْ عِجَلاً جَسَداً لَهُ خُوَارٌّ أَلَمْ يَرَوْا أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ
وَ لَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلاً اتَّخَذُوهُ وَ كَانُوا ظٰلِمِينَ ﴿٤٨﴾
وَ لَمَّا سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ وَ رَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلُّوا قَالُوا لَئِنْ
لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا وَ يُغْفِرَ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخٰسِرِينَ ﴿٤٩﴾

تباه شده است - **يُجْزَوْنَ**: جزا داده می‌شوند

۱۴۸- **اتَّخَذَ**: (برای پرستش) ساختند - **حُلِيِّهِمْ**: زیورهایشان - **عِجَلاً جَسَداً**: مجسمه گوساله‌ای - **خُوَارٌّ**: صدای

گوساله - **أَلَمْ يَرَوْا**: آیا ننگریستند؟ - **لَا يُكَلِّمُهُمْ**: با آنان سخن نمی‌گوید - **اتَّخَذُوهُ**: آن را (به پرستش) گرفتند

۱۴۹- **سَقَطَ فِي أَيْدِيهِمْ**: پشیمان شدند - **رَأَوْا**: دانستند - **قَدْ ضَلُّوا**: واقعاً گمراه شده‌اند - **لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا**: اگر ما را

مورد رحمت قرار ندهد - **لَنَكُونَنَّ**: قطعاً می‌شویم

۱۵۰. غَضَبَانَ : خشمگین - اَسَفًا :

اندوهگین - بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي : چه بد

جانشینی مرا کردید - عَجِلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ :

با پیشی گرفتن از امر پروردگارتان آن را
ناتمام رها کردید - اَلْقَى : انداخت -

الْأَلْوَابَ : لوحه‌ها - أَخَذَ بِ... : ... را

گرفت - رَأْسَ : سر - أَخِيهِ : برادرش -

يَجْرُو إِلَيْهِ : در حالی که آن را به سوی

خود می‌کشید - ابْنُ أُمِّ : ای پسر مادرم! -

اسْتَضْعَفُونِي : مرا تضعیف کردند -

كَادُوا يَقْتُلُونَنِي : نزدیک بود مرا بکشند -

لَا تُشْمِتُ بِيَ الْأَعْدَاءَ : مرا دشمن شاد

نکن - لَا تَجْعَلَنِي : مرا قرار مده

۱۵۱. اِغْفِرْ لِي وَلِإِخِي : من و بردارم را

بیامرز - اَدْخِلْنَا : ما را داخل کن - اَرْحَمُ :

مهربان‌ترین

۱۵۲. اِتَّخَذُوا : (به پرستش) گرفتند -

وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَىٰ إِلَىٰ قَوْمِهِ غَضَبَانَ اِسْفًا قَالَ بِئْسَمَا خَلَفْتُمُونِي
مِنْ بَعْدِي اَعَجِلْتُمْ اَمْرَ رَبِّكُمْ وَاَلْقَى الْاَلْوَابَ وَاَخَذَ بِرَأْسِ
اَخِيهِ يَجْرُوْهُ اِلَيْهِ قَالَ ابْنَ اُمِّ اِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا
يَقْتُلُونَنِي فَلَا تُشْمِتْ بِيَ الْاَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ ﴿١٥٠﴾ قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِإِخِي وَادْخِلْنَا فِي
رَحْمَتِكَ وَاَنْتَ اَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ ﴿١٥١﴾ اِنَّ الَّذِيْنَ اتَّخَذُوا
الْعِجْلَ سَيْنًا لَهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَذَلَّةٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا
وَكَذٰلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِيْنَ ﴿١٥٢﴾ وَالَّذِيْنَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ
تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَاٰمَنُوْا اِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُوْرٌ رَّحِيْمٌ
﴿١٥٣﴾ وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسٰى الْغَضَبُ اَخَذَ الْاَلْوَابَ وَفِي
نُصْحَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِيْنَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهَبُوْنَ ﴿١٥٤﴾ وَاخْتَارَ
مُوسٰى قَوْمَهُ سَبْعِيْنَ رَجُلًا لِّمِيقَاتِنَا فَلَمَّا اَخَذْتَهُمُ الرَّجْفَةُ
قَالَ رَبِّ لَوْ شِئْتَ اَهْلَكْتَهُمْ مِنْ قَبْلُ وَاِيَّاىْ اَتَهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ
السُّفَهَاءُ مِنَّا اِنْ هِيَ اِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشَآءُ وَتَهْدِي
مَنْ تَشَآءُ اَنْتَ وَلِيُّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِيْنَ ﴿١٥٥﴾

العِجْلَ : گوساله - سَيْنَاهُمْ : به زودی به آنان می‌رسد - نَجْزِي : کیفر می‌دهیم - الْمُفْتَرِيْنَ : دروغ‌پردازان

۱۵۳. تَابُوا : توبه کردند

۱۵۴. سَكَتَ : فرونشست - الْاَلْوَابَ : رک : ۱۵۰ - نُصْحَتِهَا : متن آن - يَرْهَبُوْنَ : می‌ترسند

۱۵۵. اِخْتَارَ : برگزید - سَبْعِيْنَ رَجُلًا : هفتاد مرد - مِيقَاتِنَا : میعادگاه ما - اَخَذْتَهُمْ : آنان را فرا گرفت - الرَّجْفَةُ :

زلزله شدید (در اثر صاعقه) - لَوْ شِئْتَ : اگر می‌خواستی - اَهْلَكْتَهُمْ : آنان را هلاک می‌کردی - اِيَّاىْ : مرا -

اَتَهْلِكُنَا : ما را هلاک می‌کنی - السُّفَهَاءَ : بی‌خردان - اِنْ : نیست - فِتْنَتُكَ : آزمایش تو - تُضِلُّ : گمراه می‌کنی -

وَلِيُّنَا : سرپرست ما - اِغْفِرْ لَنَا : رک : ۱۵۱ - اِرْحَمْنَا : ما را مورد رحمت قرار بده - خَيْرُ : بهترین - الْغَافِرِيْنَ :

آمرزندگان

﴿وَكَتُبْنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُنَا إِلَيْكَ قَالِ عَذَابِ أَصِيبُ بِهِ مَنْ أَشَاءُ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَاكُتُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ ﴿١٥٦﴾ الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ ءَامَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ ﴿١٥٧﴾ قُلْ يَأَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمٰوٰتِ وَٱلْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ ﴿١٥٨﴾ وَمِنْ قَوْمِ مُوسَى أُمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٥٩﴾﴾

۱۵۶. اَكْتُبُ : مقرر كن - هُنَا :

بازگشته ایم - اُصِيبُ بِهِ : آن را می رسانم -

أَشَاءُ : بخواهم - وَسِعَتْ : فرا گرفته

است - يَتَّقُونَ : تقوا پیشه می کنند -

يُؤْتُونَ : می دهند

۱۵۷. يَتَّبِعُونَ : پیروی می کنند - الْأُمِّيَّ :

درس نخوانده - يَجِدُونَهُ : آن را می یابند -

يُحِلُّ : حلال می کند - الطَّيِّبَاتِ :

چیزهای پاکیزه - الْخَبَائِثَ : چیزهای

ناپاک - يَضَعُ : برمی دارد - إِصْرَهُم :

سنگینی (تکالیف) آنها - الْأَغْلَالَ : قید و

بندها - عَزَّرُوهُ : او را بزرگ داشتند -

نَصَرُوهُ : یاری اش کردند - اتَّبَعُوا :

پیروی کردند - الْمُفْلِحُونَ : رستگاران

۱۵۸. مُلْكُ : پادشاهی - يُحْيِي : زنده

می کند - يُمِيتُ : می میراند - الْأُمِّيَّ :

رک : ۱۵۷ - اتَّبِعُوهُ : رک : ۱۵۷ - تَهْتَدُونَ : هدایت یابید

۱۵۹. أُمَّةٌ : گروهی - يَهْدُونَ : (مردم را) هدایت می کنند - بِهِ : بر اساس آن - يَعْدِلُونَ : به عدالت حکم می کنند

۱۶۰. **قَطَعْنَهُمْ** : آنان را تقسیم کردیم -
اِثْنَى عَشَرَ آسَابًا : دوازده گروه از
نوادگان یعقوب (ع) - **أُمَمًا** : که هر یک
امتی بود - **أَوْحَيْنَا** : وحی کردیم -
اسْتَسْقَنَهُ : از او آب طلبیدند - **الْحَجَرِ** :
آن سنگ - **انْبَجَسَتْ** : جوشید - **اِثْنَتَا**
عَشْرَةَ عَيْنًا : دوازده چشمه - **أُنَاسٍ** :
گروهی - **مَشَرَبَهُمْ** : محل آب خوردنشان -
ظَلَّلْنَا : سایه بان قرار دادیم - **الْعَمَامَ** :
ابرها - **الْمَنِّ** : نوعی خوراک شیرین -
السَّلْوَى : نوعی پرند - **كُلُوا** : بخورید -
طَيِّبَاتٍ : چیزهای پاکیزه - **ما رَزَقْنَكُمْ** :
که به شما روزی داده ایم - **ما ظَلَمْنَا** :
به ما ستم نکردند
۱۶۱. **قِيلَ** : گفته شد - **أُسْكُنُوا** : ساکن
شوید - **الْقَرْيَةَ** : شهر - **كُلُوا** : رک : ۱۶۰ -

وَقَطَعْنَهُمْ اِثْنَى عَشَرَ آسَابًا اُمَمًا وَاَوْحَيْنَا
إِلَىٰ مُوسَىٰ اِذْ اسْتَسْقَنَهُ قَوْمُهُ اَرَبَ اضْرِبْ بِعَصَاكَ
الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اِثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ
اُنَاسٍ مَّشَرَبَهُمْ وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَاَنْزَلْنَا عَلَيْهِمُ
الْمَنَّ وَالسَّلْوَى كُلُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ
وَمَا ظَلَمْنَا وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسُهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿١٦٠﴾
وَاذْقِيلَ لَهُمْ اَسْكُنُوا هٰذِهِ الْقَرْيَةَ وَكُلُوا مِنْهَا
حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةٌ وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا
نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطِيَاَتِكُمْ سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ ﴿١٦١﴾
فَبَدَّلَ الَّذِيْنَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِيْ قِيلَ
لَهُمْ فَاَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيْجًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا
يَظْلِمُونَ ﴿١٦٢﴾ وَسَأَلَهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِيْ كَانَتْ
حَاضِرَةً الْبَحْرِ اِذْ يَّعْدُوْنَ فِي السَّبْتِ اِذْ تَاْتِيهِمْ
حِيَتَانِهِمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَعًا وَيَوْمَ لَا يَسْبِتُوْنَ
لَا تَاْتِيهِمْ كَذٰلِكَ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُوْنَ ﴿١٦٣﴾

حَيْثُ : هر جا - **شِئْتُمْ** : خواستید - **حِطَّةً** : (خدایا) گناهان ما را ببخش - **البَابُ** : (از) آن در - **سُجَّدًا** : سجده کنان -
نَغْفِرْ لَكُمْ خَطِيَاَتِكُمْ : (تا) خطاهایتان را ببخشاییم - **سَنَزِيْدُ الْمُحْسِنِيْنَ** : به زودی بر پاداش نیکوکاران می افزاییم
۱۶۲. **بَدَّلَ** : تبدیل کردند - **قِيلَ** : رک : ۱۶۱ - **رِيْجًا** : عذابی

۱۶۳. **اسْأَلَهُمْ** : از آنان بپرس - **عَنْ** : درباره - **الْقَرْيَةِ** : رک : ۱۶۱ - **حَاضِرَةَ الْبَحْرِ** : کنار دریا - **يَّعْدُوْنَ** : تجاوز
می کردند - **فِي السَّبْتِ** : در مورد (حرمت صید روز) شنبه - **تَاْتِيهِمْ** : به نزد آنان می آمدند - **حِيَتَانِهِمْ** : ماهی هایشان -
شُرَعًا : آشکارا (روی آب) - **يَوْمَ لَا يَسْبِتُوْنَ** : روزهای غیر شنبه - **نَبْلُوْهُمْ** : آنان را می آزمودیم - **كَانُوا يَفْسُقُوْنَ** :
نافرمانی می کردند

۱۶۴. **أُمَّةٌ** : گروهی - **لِمَ** : برای چه؟ -
تَعْظُونَ : پند می‌دهید - **مُهْلِكُهُمْ** :
 نابودکننده آنان - **مُعَذِّبُهُمْ** : عذاب‌کننده
 آنان - **مَعَذِرَةً إِلَى رَبِّكُم** : برای اینکه عذر
 موجهی نزد پروردگارتان داشته باشیم -
يَتَّقُونَ : تقوا پیشه کنند

۱۶۵. **نَسُوا** : فراموش کردند - **ذُكِّرُوا** :
 یادآوری شده بودند - **أَنْجَيْنَا** : نجات
 دادیم - **أَخَذْنَا** : دچار کردیم - **بِئْسَ** :
 شدید - **كَانُوا يَفْسُقُونَ** : نافرمانی
 می‌کردند

۱۶۶. **عَتَوْا** : سرپیچی کردند - **هُنَا** : نهی
 شده بود - **قِرْدَةً خَاسِئِينَ** : بوزینه‌هایی
 رانده شده
 ۱۶۷. **تَأَذَّنَ** : اعلام کرد - **لِيَبْعَثَنَّ** : حتماً
 می‌گمارد - **يَسُومُهُمْ** : آنان را شکنجه
 کند - **العِقَابِ** : کیفر و مجازات

وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِنْهُمْ لِمَ تَعْظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهْلِكُهُمْ أَوْ
 مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعَذِرَةٌ إِلَىٰ رَبِّكَمْ وَلَعَلَّهُمْ
 يَتَّقُونَ ﴿١٦٤﴾ فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكِّرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ
 عَنِ السَّوْءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُوا
 يَفْسُقُونَ ﴿١٦٥﴾ فَلَمَّا عَتَوْا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا
 قِرْدَةً خَاسِئِينَ ﴿١٦٦﴾ وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكَ لِيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَىٰ يَوْمِ
 الْقِيلَامَةِ مَنْ يَسُومُهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ
 الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿١٦٧﴾ وَقَطَّعْنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَمًا
 مِنْهُمْ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ بِالْحَسَنَاتِ
 وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿١٦٨﴾ فَخَلَفَ مِنْ بَعدِهِمْ خَلْفٌ
 وَرِثُوا الْكِتَابَ يَأْخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَدْنَىٰ وَيَقُولُونَ سَيُغْفَرُ لَنَا
 وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مِثْلُهُ يَأْخُذُوهُ أَلَمْ يُؤْخَذْ عَلَيْهِمْ مِيثَاقُ الْكِتَابِ
 أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالْذَّارُ الْآخِرَةُ
 خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ ﴿١٦٩﴾ وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ
 بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ ﴿١٧٠﴾

۱۶۸. **قَطَّعْنَاهُمْ** : آنان را تقسیم کردیم - **أُمَمًا** : امته‌ها و گروه‌ها(ی مختلف) - **بَلَوْنَاهُمْ** : آنان را آزمودیم

۱۶۹. **خَلَفَ** : جانشین شدند - **خَلَفَ** : آیندگانی، فرزندان - **وَرِثُوا** : به ارث بردند - **يَأْخُذُونَ** : (در حالی که)
 می‌گرفتند - **عَرَضَ** : سرمایه ناپایدار - **الْأَدْنَى** : دنیای پست - **سَيُغْفَرُ لَنَا** : به زودی آمرزیده می‌شویم - **إِنْ يَأْتِهِمْ** : اگر
 به سراغشان بیاید - **لَمْ يُؤْخَذْ** : گرفته نشده است - **ميثاق** : پیمان محکم - **دَرَسُوا** : آموختند - **الذَّارُ الْآخِرَةُ** : سرای
 آخرت - **خَيْرٌ** : بهتر - **يَتَّقُونَ** : تقوا پیشه می‌کنند

۱۷۰. **يُمَسِّكُونَ** : تمسک می‌جویند - **أَقَامُوا** : بر پا دارند - **لَا نَضِيعُ** : تباه نمی‌کنیم

۱۷۱

وَإِذْ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّوا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَكُمْ بِقُوَّةٍ وَاذْكُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٧١﴾ وَإِذْ أَخَذَ رَبُّكَ مِن بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ قَالُوا بَلَىٰ شَهِدْنَا أَن تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَمَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا غَافِلِينَ ﴿٧٢﴾ أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِن قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِّن بَعْدِهِمْ أَفَتُهْلِكُنَا بِمَا فَعَلَ الْمُبْطِلُونَ ﴿٧٣﴾ وَكَذَٰلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ ﴿٧٤﴾ وَآتِلْ عَلَيْهِم نَبَأَ الَّذِي ءَاتَيْنَاهُ ءَايَتِنَا فَانْسَلَخَ مِنْهَا فَاتَّبَعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ مِنَ الْغَاوِينَ ﴿٧٥﴾ وَلَوْ شِئْنَا لَرَفَعْنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْاَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلُهُ كَمَثَلِ الْكَلْبِ إِن تَحْمِلَ عَلَيْهِ يَلْهَثَ أَوْ تَتْرُكهُ يَلْهَثَ ذَٰلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَصَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ ﴿٧٦﴾ سَاءَ مَثَلًا لِّلْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَانفُسُهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ ﴿٧٧﴾ مَن يَدِّ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدَىٰ وَمَن يُضِلِلْ فَلَا وَلِيَّكَ هُمْ الْخٰسِرُونَ ﴿٧٨﴾

۱۷۱. نَتَقْنَا ... فَوْقَهُمْ : از جا کنده و

بالای سرشان بردیم - الْجَبَل : کوه -

كَأَنَّهُ : چنانکه گویی آن - ظُلَّةٌ : سایبان -

ظَنُّوا : گمان کردند - أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ :

که آن بر رویشان می افتد - خُذُوا :

بگیرید - ءَاتَيْنَكُمْ : به شما دادیم -

أَذْكُرُوا : به یاد آرید - تَتَّقُونَ : تقوا پیشه

کنید

۱۷۲. ظُهُورِهِمْ : پشت هایشان - ذُرِّيَّتَهُمْ :

فرزندانشان، نسلشان - أَشْهَدَهُمْ : آنان را

گواه گرفت - لَسْتُ : نیستم - بَلَىٰ : آری -

شَهِدْنَا : گواهی دادیم - أَن تَقُولُوا : تا

مبادا بگویند

۱۷۳. ذُرِّيَّةٌ : رک : ۱۷۲ - أَفَتُهْلِكُنَا : پس

آیا ما را هلاک می کنی؟ - الْمُبْطِلُونَ :

اهل باطل

۱۷۴. نُفَصِّلُ : به تفصیل بیان می کنیم

۱۷۵. أَتِلْ : بخوان - نَبَأٌ : خبر، داستان - ءَاتَيْنَاهُ : به او دادیم - اِنْسَلَخَ : خود را تهی کرد، دست کشید - أَتَّبَعَهُ : او را

پیرو خود کرد - كَانَ : شد - الْغَاوِينَ : گمراهان، ناکامان

۱۷۶. شِئْنَا : می خواستیم - لَرَفَعْنَاهُ : قطعاً (مقام) او را بالا می بردیم - أَخْلَدَ : گرایش پیدا کرد - اِتَّبَعَ : پیروی کرد -

هَوَاهُ : هوای (نفس) خود - الْكَلْبِ : سگ - اِن تَحْمِلْ : اگر حمله کنی - يَلْهَثُ : زبانش را بیرون می آورد - تَتْرُكُهُ :

(اگر) او را رها کنی - كَذَّبُوا بِ... : ... را دروغ شمردند - اَقْصَصْ : نقل کن - الْقَصَصَ : سرگذشت ها

۱۷۷. سَاءَ : چه بد است - كَذَّبُوا بِ... : رک : ۱۷۶

۱۷۸. مَن يَدِّ : هر کس را هدایت کند - الْمُهْتَدَى : هدایت یافته - مَن يُضِلِلْ : هر کس را گمراه کند

۱۷۹. لَقَدْ ذَرَأْنَا : قطعاً پدید آورده ایم - لَا يَفْقَهُونَ : (حقیقت را) نمی فهمند - أَعْيُنُ : چشم هایی - لَا يُبْصِرُونَ : نمی بینند - آذَانُ : گوش هایی - لَا يَسْمَعُونَ : نمی شنوند - الْأَنْعَامُ : چهارپایان - أَضَلُّ : گمراه تر
۱۸۰. الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى : نیکوترین نام ها - أَدْعُوهُ : او را بخوانید - ذَرُوا : رها کنید - يُلْحِدُونَ : از حق عدول می کنند - فِي : در مورد - سَيُجْزَوْنَ : به زودی جزا داده می شوند
۱۸۱. يَمِّنُ : مِن + مَن - أُمَّةٌ : گروهی - يَهْدُونَ : (مردم را) هدایت می کنند - بِهِ : بر اساس آن - يَعْدِلُونَ : به عدالت حکم می کنند
۱۸۲. كَذَّبُوا بِ... : ... را دروغ شمردند - سَنَسْتَدْرِجُهُمْ : به تدریج آنان را به دام می اندازیم - حَيْثُ : جایی که

وَلَقَدْ ذَرَأْنَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنَّ وَالْإِنسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبْصِرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ ﴿١٧٩﴾
وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا وَذَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ سَيُجْزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿١٨٠﴾ وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ ﴿١٨١﴾ وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٢﴾ وَأُمْلِي لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ ﴿١٨٣﴾ أَوْ لَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جِنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُبِينٌ ﴿١٨٤﴾ أَوْ لَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٥﴾ مَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذَرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ ﴿١٨٦﴾ يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَلُهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّئُهَا لَوْقَتًا إِلَّا هُوَ ثَقُلَتْ فِي السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمُ إِلَّا بَغْتَةً ۖ يَسْأَلُونَكَ كَأَنَّكَ حَفِيفٌ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنْ أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ ﴿١٨٧﴾

۱۸۳. أُمْلِي لَهُمْ : به آنان مهلت می دهم - کیدی : نیرنگ و تدبیر من - مَتِينٌ : محکم و سنجیده
۱۸۴. بِصَاحِبِهِمْ : در همنشینان (پیامبر) - جِنَّةٍ : جنونی - إِنْ : نیست - نَذِيرٌ : بیم دهنده ای
۱۸۵. مَلَكُوتٍ : حکومت مطلق - عَسَى : شاید، بسا - أَنْ يَكُونَ قَدِ اقْتَرَبَ : که نزدیک شده باشد - آيِ حَدِيثٍ : کدام سخن
۱۸۶. مَنْ يُضِلِلِ : هر کس را گمراه کند - يَذَرُهُمْ : آنان را رها می کند - يَعْمَهُونَ : در حالی که سرگردانند
۱۸۷. يَسْأَلُونَكَ : از تو می پرسند - السَّاعَةِ : قیامت - أَيَّانَ : چه زمانی است؟ - مُرْسَلُهَا : برپایی آنان - لَا يُجَلِّئُهَا : آن را آشکار نمی کند - ثَقُلَتْ : سنگین می باشد - لَا تَأْتِيكُمُ : به سراغ شما نمی آید - بَغْتَةً : به طور ناگهانی - كَأَنَّكَ : چنانکه گویی تو - حَفِيفٌ : کاملاً آگاه

۱۸۸. لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا :

اختیار سود و زیان خودم را ندارم -
کُنْتُ أَعْلَمُ : می دانستم - لَا اسْتَكَثَرْتُ

مِنَ الْخَيْرِ : قطعاً خیر و مال فراوان جمع

می کردم - مَا مَسَّنِي : به من نمی رسید -

إِن أَنَا : من نیستم - نَذِيرٌ : بیم دهنده -

بَشِيرٌ : مرده دهنده

۱۸۹. نَفْسٍ وَاحِدَةٍ : تنها یک اصل (مراد

حضرت آدم است) - لَيْسَكُنْ : تا آرامش

یابد - تَغَشَّيْهَا : با او آمیزش کرد -

حَمَلَتْ : باردار شد - حَمَلًا خَفِيفًا : باری

سبک - مَرَّتْ بِهِ : (مدتی) با آن گذرانید -

أَثْقَلَتْ : سنگین بار شد - دَعَا : هر دو

خواندند - لَئِنْ ءَاتَيْنَا : اگر به ما بدهی -

صَلِحًا : (فرزندی) سالم - لَتَكُونَنَّ : قطعاً

می شویم

۱۹۰. ءَاتَيْنَاهُمَا : به آنان داد - صَلِحًا : ترک :

۱۸۹ - تَعَلَّى : برتر است - عَمَّا : عَنْ + ما

۱۹۱. يَخْلُقُونَ : آفریده می شوند

۱۹۲. لَا يَسْتَطِيعُونَ هَلُمَّ نَصْرًا : نمی توانند آنان را یاری کنند - يَنْصُرُونَ : یاری می کنند

۱۹۳. إِنْ تَدْعُوهُمْ : اگر آنان را فراخوانید - لَا يَتَّبِعُوكُمْ : از شما پیروی نمی کنند - سَوَاءٌ : یکسان - أَدْعُوهُمْ : چه

آنان را فراخوانید - أَنْتُمْ صَامِتُونَ : شما ساکت باشید

۱۹۴. تَدْعُونَ : می خوانید، می پرستید - فَلَيْسَتْ جِيبُوا لَكُمْ : (فَ + لیست جیبوا) پس باید به (دعوت) شما پاسخ دهند

۱۹۵. أَرْجُلٌ : پاهایی - يَمْشُونَ : راه بروند - آيِدٍ : دست هایی - يَبْطِشُونَ : کاری انجام دهند - أَعْيُنٌ : چشم هایی -

يُبْصِرُونَ : ببینند - ءَاذَانٌ : گوش هایی - يَسْمَعُونَ : بشنوند - أَدْعَا : رک : ۱۹۴ - شُرَكَاءُكُمْ : شریکان (خدا در نظر)

شما - كِيدُونَ : بر علیه من حيله و نیرنگ کنید - لَا تُنْظَرُونَ : به من ملهت ندهید

قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ
أَعْلَمُ الْغَيْبِ لَاسْتَكَثَرْتُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَّنِيَ السُّوءُ إِنْ أَنَا
إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ ﴿١٨٨﴾ هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ
مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيَسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا
تَغَشَّيَا حَمَلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أَثْقَلَتْ
دَعَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ ءَاتَيْنَا صَلِحًا لَتَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ
﴿١٨٩﴾ فَلَمَّا ءَاتَيْنَاهُمَا صَلِحًا جَعَلَا لَهُ شُرَكَاءَ فِيمَا ءَاتَاهُمَا
فَتَعَلَّى اللَّهَ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿١٩٠﴾ أَيْشُرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا
وَهُمْ يُخْلُقُونَ ﴿١٩١﴾ وَلَا يَسْتَطِيعُونَ هَلُمَّ نَصْرًا وَلَا أَنْفُسَهُمْ
يَنْصُرُونَ ﴿١٩٢﴾ وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَّبِعُوكُمْ سَوَاءٌ
عَلَيْكُمْ أَدْعَوْتُمُوهُمْ أَمْ أَنْتُمْ صَامِتُونَ ﴿١٩٣﴾ إِنْ الَّذِينَ تَدْعُونَ
مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أَمْثَلُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلَيْسَتْ جِيبُوا لَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴿١٩٤﴾ أَلَهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ آيِدٍ
يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُبْصِرُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ ءَاذَانٌ
يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ ادْعُوا شُرَكَاءَكُمْ ثُمَّ كِيدُوا فَلَا تُنْظَرُونَ ﴿١٩٥﴾

۱۹۶. وَلِيَّ: سرپرست و یاور من - نَزَلَ:

نازل کرده است - يَتَوَلَّى: سرپرستی و یاری می کند

۱۹۷. تَدْعُونَ: می خوانید، می پرستید -

لَا يَسْتَطِيعُونَ نَصْرَكُمْ: نمی توانند شما را یاری کنند - يَنْصُرُونَ: یاری می کنند

۱۹۸. اِنْ تَدْعُوهُمْ: اگر آنان را فراخوانید -

لَا يَسْمَعُوا: نمی شنوند - تَرْلَهُمْ: آنان را می بینی - وَهُمْ لَا يُبْصِرُونَ: در حالی که (واقعاً) نمی بینند

۱۹۹. خُذْ: پیشه کن - الْعَفْوَ: گذشت -

وَأْمُرْ: و امر کن - الْعُرْفُ: (کار) پسندیده -

أَعْرِضْ: روی بگردان

۲۰۰. اِمَّا: اگر - يَنْزَعُكَ: تو را تحریک

کرد - نَزَعٌ: وسوسه ای - اسْتَعِذْ: پناه ببر - سَمِيعٌ: همیشه شنوا

۲۰۱. اتَّقُوا: تقوا پیشه کرده اند - مَسَّهُمْ:

به آنان برسد - طَافٌ: وسوسه ای -

تَذَكَّرُوا: متذکر شوند - اِذَا: ناگهان - هُمْ

مُبْصِرُونَ: آنان بینا می شوند

۲۰۲. اخوانهم: برادران مشرکین (منظور

اِنَّ وَلِيََّ اللّٰهُ الَّذِي نَزَلَ الْكِتٰبَ وَهُوَ يَتَوَلَّى الصّٰلِحِيْنَ
وَالَّذِيْنَ تَدْعُوْنَ مِنْ دُوْنِهٖ لَا يَسْتَطِيعُوْنَ نَصْرَكُمْ
وَلَا اَنْفُسُهُمْ يَنْصُرُوْنَ ۝۱۹۷ وَاِنْ تَدْعُوهُمْ اِلَى الْهُدٰى
لَا يَسْمَعُوْا وَتَرٰلَهُمْ يَنْظُرُوْنَ اِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبْصِرُوْنَ ۝۱۹۸ خُذِ
الْعَفْوَ وَاْمُرْ بِالْعُرْفِ وَاَعْرِضْ عَنِ الْجٰهِلِيْنَ ۝۱۹۹ وَاِمَّا يَنْزَعُكَ
مِّنَ الشَّيْطٰنِ نَزْعٌ فَاسْتَعِذْ بِاللّٰهِ اِنَّهٗ سَمِيعٌ عَلِيْمٌ ۝۲۰۰ اِنَّ
الَّذِيْنَ اتَّقَوْا اِذَا مَسَّهُمْ طٰغِفٌ مِّنَ الشَّيْطٰنِ تَذَكَّرُوْا
فَاِذَا هُمْ مُبْصِرُوْنَ ۝۲۰۱ وَاِخْوَانُهُمْ يَمُدُّوْنَهُمْ فِى الْغَيِّ ثُمَّ
لَا يُقْصِرُوْنَ ۝۲۰۲ وَاِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوْا لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا
قُلْ اِنَّمَا اتَّبِعُ مَا يُوْحٰى اِلَيَّ مِنْ رَّبِّ هٰذَا بَصٰٓئِرٌ مِّنْ
رَّبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُوْنَ ۝۲۰۳ وَاِذَا قُرِئَ الْقُرْءٰنُ
فَاسْتَمِعُوْا لَهُ وَاَنْصِتُوْا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُوْنَ ۝۲۰۴ وَاذْكُرْ رَبَّكَ
فِيْ نَفْسِكَ تَضَرُّعًا وَخِيفَةً وَدُوْنَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغُدُوِّ
وَالْاَصٰلِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغٰفِلِيْنَ ۝۲۰۵ اِنَّ الَّذِيْنَ عِنْدَ رَبِّكَ
لَا يَسْتَكْبِرُوْنَ عَنْ عِبَادَتِهٖ وَيُسَبِّحُوْنَهٗ وَلَهُ يُسْجُدُوْنَ ۝۲۰۶

شیاطین است) - يَمُدُّوْنَهُمْ: آنان را می کشانند - الْعَيَّ: نابودی و گمراهی - لَا يُقْصِرُونَ: دست برنمی دارند

۲۰۳. لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ... را برایشان نیاوردی - لَوْلَا اجْتَبَيْتَهَا: چرا آن را (از معلومات خودت) جمع نکردی و نیاوردی؟ -

اتَّبِعْ: پیروی می کنم - يُوْحٰى: وحی می شود - بَصٰٓئِرٌ: دلایل روشنی

۲۰۴. قُرِئَ: خوانده می شود - اسْتَمِعُوا: گوش فرادهید - اَنْصِتُوا: ساکت باشید - تُرْحَمُونَ: مشمول رحمت شوید

۲۰۵. اَذْكُرْ: یاد کن - تَضَرُّعًا: با خضوع و زاری (آشکار) - خِيفَةً: مخفیانه - دُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ: بدون بانگ

زدن - بِالْغُدُوِّ: در صبحگاهان - الْاَصَالِ: شامگاهان - لَا تَكُنْ: نباش

۲۰۶. لَا يَسْتَكْبِرُونَ: تکبر نمی ورزند - يُسَبِّحُونَهُ: او را تسبیح می کنند

سورة انفال

۱- **يَسْأَلُونَكَ**: از تو می پرسند - **الْأَنْفَالِ**:

غنایم و اموال عمومی - **أَصْلَحُوا**:

سازش ایجاد کنید - **ذَاتَ بَيْنِكُمْ**: بین

خودتان - **أَطِيعُوا**: اطاعت کنید

۲. **ذِكْرٌ**: یاد شود - **وَجِلَتْ**: هراسان

شود - **ثَلَيْتٌ**: خوانده شود - **زَادَتْهُمْ إِيْمَانًا**:

بر ایمانشان بیفزاید

۳. **يُقِيمُونَ**: بر پا می دارند - **يَمَّا**: من +

ما - **رَزَقْنَاهُمْ**: به آنان روزی داده ایم -

يُنْفِقُونَ: (در راه خدا) انفاق می کنند

۴. **مَغْفِرَةٌ**: آمرزشی - **كَرِيمٌ**: والا،

پسندیده

۵. **أَخْرَجَكَ**: تو را (برای جنگ بدر)

بیرون آورد - **بَيْتِكَ**: خانه ات - **وَإِنَّ**

فَرِيقًا... لَكَرِهُونَ: در حالی که گروهی

ناخشنود بودند

۶. **عَرَّجَادِلُونَاكَ**: با تو مجادله می کنند - **مَا تَبَيَّنَ**: اینکه آشکار شده است - **كَاثِمًا**: چنانکه (گویی) - **يُسَاقُونَ**: رانده

می شوند - **الْمَوْتِ**: مرگ

۷. **يَعِدُّكُمْ**: به شما وعده می داد - **إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ**: یکی از آن دو گروه - **أَنَّهُا لَكُمْ**: که آن نصیب شما خواهد شد -

تَوَدُّونَ: دوست داشتید - **غَيْرِ ذَاتِ الشُّوْكَةِ**: (کاروان تجاری) غیر مسلح - **يُرِيدُ**: می خواست - **أَنْ يُحِقَّ**: که

نمایان و مستقر کند - **كَلِمَتِهِ**: وعده هایش، تمهیداتش - **يَقْطَعُ**: قطع کند - **دَابِرَ**: ریشه

۸. **لِيُحِقَّ الْحَقَّ**: رک : ۷ - **يُبْطِلَ**: نابود کند - **وَلَوْ كَرِهَ**: هر چند ناخشنود باشند

سُورَةُ الْاَنْفَالِ

۷۵

آیاتها

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ
وَأَصْلَحُوا ذَاتَ بَيْنِكُمْ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ ﴿١﴾ إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجِلَتْ
قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ ﴿٢﴾ الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ
يُنْفِقُونَ ﴿٣﴾ أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًّا لَهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ
رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٤﴾ كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ
بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَارْتَفَاقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَرِهُونَ ﴿٥﴾
يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَ مَا تَبَيَّنَ كَأَنَّمَا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ
وَهُمْ يَنْظُرُونَ ﴿٦﴾ وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا
لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشُّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ
اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ ﴿٧﴾
لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ ﴿٨﴾

۹. **تَسْتَغِيثُونَ** : یاری می‌خواستید -

اِسْتَجَابَ لَكُمْ : به (دعای) شما پاسخ

داد - **آتَى مُدُّكُمْ** : که من حتماً (تعداد)

شما را زیاد می‌کنم - **أَلْفٍ** : هزار (تا) -

مُرْدِفِينَ : که پشت سر هم ردیف شده‌اند

۱۰. **بُشْرَى** : بشارتی - **لِتَطْمَئِنَّ** : تا

آرامش یابد - **ما** : نیست - **النَّصْرُ** : یاری -

عَزِيزٌ : همیشه پیروز

۱۱. **يُغَشِّيكُمْ** : بر شما می‌پوشاند -

النُّعَاسَ : آن خواب سبک - **أَمَنَةً** : که

آرامشی بود - **يُنَزِّلُ** : نازل کرد -

لِيُطَهِّرَكُمْ : تا شما را پاک کند - **يُذْهِبُ** :

بزداید - **رِجْرَ** : پلیدی (وسوسه) - **لِيَرِبَطَ**

عَلَى قُلُوبِكُمْ : تا شما را دلگرم کند -

يُثَبِّتُ : استوار کند - **الْأَقْدَامُ** : گام‌ها

۱۲. **يُوحَى** : وحی می‌کرد - **تَبَيَّنَا** : استوار

کنید - **سَالَقِي** : به زودی می‌افکنم - **الرُّعْبَ** : ترس - **اضْرِبُوا فَوْقَ الْأَعْنَاقِ** : سرهایشان را بزنید - **كُلَّ بَنَانٍ** : همه

سرانگشتانسان

۱۳. **شَاقُوا** : مخالفت (و دشمنی) کردند - **العِقَابِ** : کیفر، مجازات

۱۴. **ذُوقُوهُ** : کیفر دنیوی را بچشید

۱۵. **لَقِيتُمْ** : روبرو شدید - **رَحْفًا** : در حال حمله‌وری - **لَا تُؤَلُّوهُمُ الْأَدْبَارَ** : به آنان پشت نکنید (فرار نکنید)

۱۶. **يُؤَلِّهِمْ... دُبُرَ** : رک : ۱۵ - **مُتَحَرِّفًا لِّقِتَالٍ** : (برای) کناره‌گیری به جهت حمله (مجدد) - **مُتَحَرِّفًا** : (برای) پیوستن -

فِتْنَةٍ : گروهی - **قَدَبَاءَ** : قطعاً گرفتار شده است - **مَأْوَلُهُ** : جایگاهش - **بِئْسَ الْمَصِيرُ** : چه بد سرانجامی است

فَلَمْ تَقْتُلُوهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ
وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَىٰ وَلِيبْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءٌ حَسَنًا
إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿١٧﴾ ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوهِنٌ كَيْدِ
الْكَافِرِينَ ﴿١٨﴾ إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمْ الْفَتْحُ وَإِنْ
تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعُدْ وَلَنْ تُغْنِيَ
عَنْكُمْ فِتْنَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿١٩﴾
يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلَّوْا عَنْهُ
وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ ﴿٢٠﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَالُوا سَمِعْنَا وَهُمْ
لَا يَسْمَعُونَ ﴿٢١﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُّ الْبُكْمُ
الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ ﴿٢٢﴾ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ
وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرِضُونَ ﴿٢٣﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ
آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ
تُحْشَرُونَ ﴿٢٤﴾ وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَّ الَّذِينَ ظَلَمُوا
مِنْكُمْ خَاصَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٢٥﴾

نق

۱۷. لَمْ تَقْتُلُوهُمْ: شما آنان را نکشتید - ما

رَمَيْتَ: تو نیفکندی - لِيْلِي: تا بیازماید -

بَلَاءٌ: آزمایشی - سَمِيعٌ: همیشه شنوا

۱۸. مُوهِنٌ: سست کننده - كَيْدٍ: حيله،
نیرنگ

۱۹. إِنْ تَسْتَفْتِحُوا: (ای مشرکان) اگر

پیروزی می‌خواهید - إِنْ تَنْتَهُوا: اگر

دست بردارید - خَيْرٌ: بهتر - إِنْ تَعُودُوا:

اگر بازگردید - لَنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ: هرگز

شما را بی‌نیاز نمی‌کند - فِتْنَتُكُمْ: گروه

شما - وَلَوْ كَثُرَتْ: هر چند زیاد باشد

۲۰. أَطِيعُوا: اطاعت کنید - لَا تَوَلَّوْا:

روی نگردانید - تَسْمَعُونَ: می‌شنوید

۲۱. لَا تَكُونُوا: نباشید - سَمِعْنَا: شنیدیم

۲۲. الدَّوَابِّ: جنبندگان - الصُّمُّ: کرها -

البُكْمُ: لال‌ها

۲۳. لَا سَمْعَهُمْ: قطعاً آنان را شنوا می‌کرد - لَتَوَلَّوْا: رک : ۲۰ - وَهُمْ مُعْرِضُونَ: در حالی که آنان به روی گردانی

عادت دارند

۲۴. اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ: به (دعوت) خدا پاسخ دهید - دَعَاكُمْ: شما را فرا بخواند - يُحْيِيكُمْ: شما را زنده می‌کند -

اعْلَمُوا: بدانید - يَحُولُ: حائل است - المرء: انسان - تُحْشَرُونَ: برانگیخته و جمع می‌شود

۲۵. اتَّقُوا: بترسید - فِتْنَةً: آزمایشی، مجازاتی - لَا تُصِيبَنَّ: قطعاً نمی‌رسد - اعْلَمُوا: رک : ۲۴ - الْعِقَابُ: کیفر و

مجازات

وَ اذْكُرُواْ اِذْ اَنْتُمْ قَلِيْلٌ مُّسْتَضْعَفُوْنَ فِى الْاَرْضِ تَخَافُوْنَ
 اَنْ يَّتَخَفَتْكُمْ النَّاسُ فَاُولَئِكَم وَاَيَّدَكُمْ بِنَصْرِهٖ
 وَرَزَقَكُمْ مِّنَ الطَّيِّبَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُوْنَ ﴿٦٦﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ
 ءَامَنُوا لَا تَخُونُوا اللّٰهَ وَ الرَّسُوْلَ ءَامَانَتِكُمْ وَاَنْتُمْ
 تَعْلَمُوْنَ ﴿٦٧﴾ وَاَعْلَمُوْا اَنَّكُمْ وَاَوْلَاكُمْ فِتْنَةٌ
 وَاَنَّ اللّٰهَ عِنْدَهٗ اَجْرٌ عَظِيْمٌ ﴿٦٨﴾ يٰٓاَيُّهَا الَّذِيْنَ ءَامَنُوا اِنْ
 تَتَّقُوا اللّٰهَ يَجْعَلْ لَّكُمْ فُرْقَانًا وَّ يُكَفِّرْ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
 وَ يُغْفِرْ لَكُمْ وَاللّٰهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيْمِ ﴿٦٩﴾ وَاِذْ يَمْكُرُ
 بِكَ الَّذِيْنَ كَفَرُوْا لِيُثْبِتُوْكَ اَوْ يَقْتُلُوْكَ اَوْ يُخْرِجُوْكَ
 وَ يَمْكُرُوْنَ وَ يَمْكُرُ اللّٰهُ وَاللّٰهُ خَيْرُ الْمَاكِرِيْنَ ﴿٧٠﴾ وَاِذَا تُتْلٰى
 عَلَيْهِمْ ءَايٰتُنَا قَالُوْا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاءُ لَقُلْنَا مِثْلَ هٰذَا
 اِنْ هٰذَا اِلَّا اَسَاطِيْرُ الْاَوَّلِيْنَ ﴿٧١﴾ وَاِذْ قَالُوْا اللّٰهُمَّ اِنْ
 كَانَ هٰذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَامْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ
 السَّمَآءِ اَوْ اِثْنَا بَعْدَابِ اَلَيْمٍ ﴿٧٢﴾ وَاَمَّا الَّذِيْنَ لَعَنَّا
 وَ اَنْتَ فِيْهِمْ وَاَمَّا الَّذِيْنَ لَعَنَّا لَعْنَةُ اللّٰهِ مُّعَذِّبُهُمْ
 وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ ﴿٧٣﴾

۲۶. اُذْكُرُوا : به یاد آورید - تَخَافُونَ :

می ترسیدید - اَنْ يَّتَخَفَتْكُمْ : که شما را

برایند - ءاُولَئِكُمْ : شما را پناه داد -

اَيَّدَكُمْ : شما را نیرومند کرد - رَزَقَكُمْ :

به شما روزی داد - الطَّيِّبَاتِ : چیزهای پاکیزه

۲۷. لَا تَخُونُوا : خیانت نکنید - تَخُونُوا :

در اصل : لا تخونوا

۲۸. اَعْلَمُوا : بدانید - فِتْنَةٌ : (وسيله)

آزمایش

۲۹. فُرْقَانًا : قدرت تشخیص (حق از

باطل) - يُكْفِّرْ : می پوشاند - يَغْفِرْ لَكُمْ :

شما را می آمرزد - ذُو : صاحب، دارا

۳۰. يَمْكُرُ بِكَ : بر علیه تو نیرنگ

می کردند - لِيُثْبِتُوْكَ : تا تو را به بند

کشند - يُخْرِجُوْكَ : تو را بیرون برانند -

خَيْرٌ : بهترین

۳۱. تُتْلٰى : خوانده شود - قَدْ سَمِعْنَا : البته شنیدیم - اِنْ : نیست - اَسَاطِيْرُ : افسانه‌های باطل

۳۲. اَمْطِرْ : بار - حِجَارَةً : سنگ‌هایی - اِثْنَا بَعْدَ... : ... را برای ما بیاور

۳۳. مَا كَانَ اللّٰهُ : خداوند (اصلاً) قصد ندارد - لِيُعَذِّبَهُمْ : که آنان را عذاب کند - وَهُمْ يَسْتَغْفِرُوْنَ : در حالی که آنان

طلب آمرزش می کنند

وَمَا لَهُمْ آلَا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أَوْلِيَاءَهُ إِنْ أَوْلِيَاءُؤُهُ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ ﴿٣٤﴾ وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنْدَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءً وَتَصْدِيَةً فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيُنْفِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلَبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ ﴿٣٦﴾ لِيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضُهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمَهُ جَمِيعًا فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَٰئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٣٧﴾ قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُغْفَرْ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ سُنتُ الْأَوَّلِينَ ﴿٣٨﴾ وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٣٩﴾ وَإِنْ تَوَلَّوْا فَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعَمَ الْمَوْلَىٰ وَنِعَمَ النَّصِيرِ ﴿٤٠﴾

۳۴. مَا لَهُمْ : آنان را چه می شود - آلا

يُعَذِّبُهُمْ : که عذابشان نکند - وَهُمْ

يَصُدُّونَ : در حالی که آنان باز می دارند -

أَوْلِيَاءُهُ : سرپرستانش - إِنْ : نیستند

۳۵. مُكَاءً : سوت کشیدن - تَصْدِيَةً :

کف زدن - ذُوقُوا : بچشید

۳۶. يُنْفِقُونَ : خرج می کنند - لِيَصُدُّوا :

رک : ۳۴ - يُغْلَبُونَ : شکست می خورند -

يُحْشَرُونَ : برانگیخته و جمع می شوند

۳۷. لِيَمِيزَ : تا جدا کند - الْخَبِيثَ : ناپاک -

الطَّيِّبَ : پاک - يَرْكُمَهُ : آن را روی هم

انباشته کند

۳۸. إِنْ يَنْتَهُوا : اگر دست بردارند - يُغْفَرُ :

آمرزیده می شود - مَا قَدْ سَلَفَ : گناهانی

که قبلاً انجام شده است -

إِنْ يَعُودُوا : اگر برگردند - قَدْ مَضَتْ :

قطعاً جاری شده است

۳۹. قَاتِلُوهُمْ : با آنان بجنگید - فِتْنَةً : شرک - إِنْ انْتَهُوا : رک : ۳۸

۴۰. إِنْ تَوَلَّوْا : اگر روی بگردانند - اَعْلَمُوا : بدانید - نِعَمَ الْمَوْلَى : چه نیکو سرپرست و دوستی است - نِعَمَ النَّصِيرِ :

چه نیکو یاورى است

﴿۴۱﴾ وَاعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ
وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسْكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ
إِنْ كُنْتُمْ عَامِنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَيَّ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ
يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿۴۲﴾ إِذْ
أَنْتُمْ بِالْعُدُوَّةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوَّةِ الْقُصْوَىٰ وَالرَّكْبُ
أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ تَوَاعَدْتُمْ لَا خْتَلَفْتُمْ فِي الْمِيعَدِ
وَلَكِنَّ لِقَاضِيَ اللَّهِ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ
هَلَكَ عَنْ بَيِّنَةٍ وَيَحْيَىٰ مَنْ حَيَّ عَنْ بَيِّنَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ
لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿۴۳﴾ إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَنَايِكَ قَلِيلًا
وَلَوْ أَرَادَكُمُ كَثِيرًا لَفَشِلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ
وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَّمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿۴۴﴾ وَإِذْ
يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّفَقُّتُمْ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ
فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَالْإِلَهَ
تُرْجَعُ الْأُمُورُ ﴿۴۵﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً
فَأَبْتُتُوا وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ ﴿۴۶﴾

۴۱. **اعلموا**: بدانید - **ما غنمتم من شيء**:

هر مال یا سودی که به دست آوردید -

خمس: یک پنجم آن - **ذی القربى**:

خویشان - **الیتامی**: یتیمان - **المسکین**:

بینوایان - **ابن السبیل**: در راه ماندگان -

یوم الفرقان: روز جدایی (حق از باطل) -

التقى: با هم روبرو شدند - **الجمعان**:

(آن) دو گروه - **قدیر**: توانا

۴۲. **العدوة الدنيا**: سمت نزدیک تر -

العدوة القصوى: سمت دورتر -

الركب: آن کاروان - **أسفل**: پایین تر -

تواعدتم: با هم قرار می گذاشتید -

لاختلفتم: قطعاً اختلاف پیدا می کردید -

المیعد: وعده گاه - **لیقضی**: تا یکسر

کند - **مفعولاً**: انجام شدنی - **لیهک**:

تا هلاک شود - **عن بیئته**: از روی دلیلی

روشن - **یحیی**: زنده شود - **سمیع**: همیشه شنوا

۴۳. **یریکهم**: آنان را به تو نشان می داد - **منايک**: خوابت - **لفشلتم**: حتماً سست می شدید - **تنازعتم**: قطعاً به

نزاع و کشمکش می پرداختید - **سلم**: به سلامت گذراند - **ذات الصدور**: (اسرار) درون سینه ها

۴۴. **یریکمهم**: آنان را به شما نشان می داد - **التقیتم**: رک : ۴۱ - **فی أعینکم**: در نظرها یکتا - **یقلیلکم**: شما را

اندک نشان می داد - **لیقضی**: رک : ۴۲ - **مفعولاً**: رک : ۴۲ - **ترجع**: باز گردانده می شود

۴۵. **لقیم**: روبرو شدید - **فئة**: گروهی (از دشمنان) - **أبئتوا**: استوار باشید - **أذكروا**: یاد کنید - **تفلیحون**: رستگار

شوید

۴۶. **أَطِيعُوا** : اطاعت کنید - **لَا تَنَازَعُوا** :

نزاع و کشمکش نکنید - **فَتَفَشَلُوا** : که

سست شوید - **رِيحُكُمْ** : هیبت

و شوکتان

۴۷. **لَا تَكُونُوا** : نباشید - **دِيَارِهِمْ** :

سرزمینشان - **بَطَرًا** : از روی سرمستی -

رِثَاءَ : برای خودنمایی - **وَيَصُدُّونَ** : در

حالی که باز می داشتند - **مُحِيطٌ** : دارای

احاطه

۴۸. **زَيْنَ** : آراست - **الْيَوْمَ** : امروز - **جَارٌ** :

یاور و پناه - **تَرَاءَتِ** : یکدیگر را دیدند -

الْفِتْنَتَانِ : دو گروه - **نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ** :

به عقب (سر)ش برگشت - **بَرِيءٌ** : بیزار

(بی ارتباط) - **أَرَى** : می بینم - **أَخَافُ** :

می ترسم - **العِقَابِ** : کیفر و مجازات

۴۹. **عَرَّ** : فریفته است - **هَؤُلَاءِ** : اینان -

عَزِيزٌ : همیشه پیروز

وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٤٦﴾ وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ بَطَرًا وَرِثَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ ﴿٤٧﴾ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالُهُمْ وَقَالَ لَا غَالِبَ لَكُمْ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ وَإِنِّي جَارٌ لَكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الْفِتْنَانِ نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكُمْ إِنِّي أَرَى مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٤٨﴾ الْمُتْلِفُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هَؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ غَزِيرٌ حَكِيمٌ ﴿٤٩﴾ وَلَوْ تَرَى إِذِ يَتَوَقَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةَ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ ﴿٥٠﴾ ذَٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت أَيْدِيَكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَّامٍ لِلْعَبِيدِ ﴿٥١﴾ كَذَٰبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ ﴿٥٢﴾

۵۰. **لَوْ تَرَى** : کاش می دیدی - **يَتَوَقَّى** : جان ... را می گیرند - **وُجُوهَهُمْ** : صورت هایشان - **أَدْبَارُهُمْ** : پشت هایشان - **وَذُوقُوا** :

(می گویند) بچشید - **الْحَرِيقِ** : سوزان

۵۱. **مَا قَدَّمْت أَيْدِيَكُمْ** : آنچه پیش فرستاده اید - **لَيْسَ بِظَلَّامٍ** : هرگز ستمگر نیست - **لِلْعَبِيدِ** : بندگان

۵۲. **كَذَٰبِ** : شیوه - **آلِ فِرْعَوْنَ** : فرعونیان - **أَخَذَهُمُ** : آنان را مجازات کرد - **بِذُنُوبِهِمْ** : به سبب گناهانشان - **العِقَابِ** :

رک : ۴۸

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا نِّعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَىٰ قَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنْفُسِهِمْ ۚ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ ﴿٥٢﴾ كَذَابِ آلِ فِرْعَوْنَ ۚ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَاهُ ۚ فِرْعَوْنَ ۚ وَكُلٌّ كَانُوا ظَالِمِينَ ﴿٥٣﴾ إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِّ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ ﴿٥٤﴾ الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْقُضُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَتَّقُونَ ﴿٥٥﴾ فَمَا تَتَّقُهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرِدَ بِهِمْ مَنْ خَلَفَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ ﴿٥٦﴾ وَأَمَّا تَخَافَنَّ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَانْبِذْ إِلَيْهِمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ ۚ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْخَائِنِينَ ﴿٥٧﴾ وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا ۚ إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ ﴿٥٨﴾ وَأَعِدُوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَ مِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ ۚ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَظْلَمُونَ ﴿٥٩﴾ وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ ۚ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ ﴿٦٠﴾

مَنْ خَلَفَهُمْ: افراد پشت جبهه‌شان - يَذَّكَّرُونَ: متذکر شوند (پند گیرند)

۵۳. لَمْ يَكُ مُغَيِّرًا: (اصلاً) قصد ندارد که تغییر بدهد - أَنْعَمَهَا: آن را داده است - حَقَّ يُغَيِّرُوا: تا اینکه تغییر دهند - مَا بِأَنْفُسِهِمْ: شیوه خودشان - سَمِيعٌ: همیشه شنوا

۵۴. دَابِّ: شیوه - آلِ فِرْعَوْنَ: فرعونیان - كَذَّبُوا بِ...: ... را دروغ شمردند - أَهْلَكْنَاهُمْ: هلاکشان کردیم - بِذُنُوبِهِمْ: به سبب گناهانشان - أَغْرَقْنَا: غرق کردیم ۵۵. الدَّوَابِّ: جنندگان

۵۶. عَاهَدْتَ: (چند بار) پیمان گرفتی - يَنْقُضُونَ: می‌شکنند - كُلِّ مَرَّةٍ: هر بار - لَا يَتَّقُونَ: نمی‌ترسند

۵۷. إِمَّا: اگر - تَتَّقَهُمْ: بر آنان دست یافتی - الْحَرْبِ: جنگ - شَرِدَ بِهِمْ: با سخت‌گیری بر آنها ... را متفرق کن -

۵۸. إِمَّا: رک: ۵۷ - تَخَافَنَّ: ترسیدی - انْبِذِ إِلَيْهِمْ: (لغو پیمان را) به آنان اعلام کن - عَلَى سَوَاءٍ: تا شما و آنان (در دانستن لغو پیمان) یکسان باشید

۵۹. لَا يَحْسَبَنَّ: هرگز نپندارند - سَبَقُوا: (از عذاب) گریخته‌اند - لَا يُعْجِزُونَ: نمی‌توانند از دست خدا فرار کنند ۶۰. عَرَّادُوا: آماده کنید - مَا اسْتَطَعْتُمْ: هر چه می‌توانید - رِبَاطِ الْخَيْلِ: مرکب‌های آماده، نیروهای رزمی - تُرْهِبُونَ: در حالی که می‌ترسانید - عَدُوَّ: دشمن - آخَرِينَ: دیگرانی - مِنْ دُونِهِمْ: غیر از آنها - لَا تَعْلَمُونَهُمْ: شما آنان را نمی‌شناسید - مَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ: هر چه انفاق می‌کنید - يُوفَّ: به طور کامل داده می‌شود

۶۱. عَرَّانَ جَنَحُوا: اگر تمایل نشان دهند - لِّلْسَلَامِ: صلح - السَّمِيعُ: رک: ۵۳

وَأَن يُرِيدُوا أَن يَخْدَعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي آتَاكَ
بِنَصْرِهِ وَالْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٥﴾ وَالْفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنفَقْتَ
مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ
أَلَفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٦٦﴾ يَأَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ
اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ﴿٦٧﴾ يَأَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضَ
الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقِتَالِ إِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ عَشْرُونَ صَابِرُونَ
يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنْ
الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ ﴿٦٨﴾ أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ
عَنْكُمْ وَعِلْمَ آتٍ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ مِائَةٌ
صَابِرَةٌ يَغْلِبُوا مِائَتَيْنِ وَإِنْ يَكُنْ مِنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ
يَاذَنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ ﴿٦٩﴾ مَا كَانَ لِنَبِيٍّ أَنْ يَكُونَ
لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُثْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَصَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ
يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٧٠﴾ لَوْ لَا كِتَابٌ مِنَ اللَّهِ
سَبَقَ لَمَسَّكُمْ فِيمَا أَخَذْتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ ﴿٧١﴾ فَكُلُوا مِمَّا
غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٢﴾

۶۲ - **إِنْ يُرِيدُوا** : اگر بخواهند - **أَن**

يَخْدَعُوكَ : که تو را بفریبند - **حَسْبُكَ** :

تو را کافی است - **آتَاكَ** : تو را نیرومند کرده است

۶۳ **أَلَفَ** : پیوند داده است - **أَنفَقْتَ** :

خرج می کردی - **مَّا أَلَفْتَ** : نمی توانستی

پیوند دهی - **عَزِيزٌ** : همیشه پیروز

۶۴ **حَسْبُكَ** : رک : ۶۲ - **إِتَّبَعَكَ** : از تو

پیروی کرده اند

۶۵ **حَرِّضَ** : تشویق کن - **الْقِتَالِ** : جنگ -

إِنْ يَكُنْ : اگر باشد - **عَشْرُونَ** : بیست

(نفر) - **يَغْلِبُوا** : پیروز می شوند - **مِائَتَيْنِ** :

دویست (نفر) - **مِائَةٌ** : صد (نفر) - **أَلْفًا** :

هزار (نفر) - **لَا يَفْقَهُونَ** : نمی فهمند

۶۶ **خَفَّفَ** : سبک کرد - **إِنْ يَكُنْ** : رک :

۶۵ - **مِائَةٌ** : رک : ۶۵ - **يَغْلِبُوا** : رک : ۶۵ -

أَلَفَ : رک : ۶۵

۶۷ **مَا كَانَ لِنَبِيٍّ** : هیچ پیامبری حق ندارد - **أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى** : که اسیرانی (برای فدیہ گرفتن) بگیرد - **حَتَّى يُثْخِنَ** :

مگر اینکه مستقر و ثابت شود - **تُرِيدُونَ** : می خواهید - **عَرَصَ** : سرمایه ناپایدار (غنیمت) - **عَزِيزٌ** : رک : ۶۳

۶۸ **لَوْ لَا كِتَابٌ ... سَبَقَ** : اگر قبلاً حکمی صادر نشده بود - **لَمَسَّكُمْ** : قطعاً به شما می رسید - **فِيمَا أَخَذْتُمْ** : در باره

اسیرانی که گرفته اید

۶۹ **كُلُوا** : بخورید - **مِمَّا** : من + ما - **غَنِمْتُمْ** : غنیمت گرفته اید - **طَيِّبًا** : پاکیزه

۷۰. **الْأَسْرَى** : اسیران - **إِنْ يَعْلَمِ** : اگر
 ببیند - **يُؤْتِكُمْ** : به شما می دهد - **خَيْرًا** :
 بهتر - **جَمًّا** : من + ما - **أُخِذَ** : گرفته شده
 است - **يَغْفِرْ لَكُمْ** : شما را می آمرزد
 ۷۱. **إِنْ يُرِيدُوا** : اگر بخواهند - **قَدْ خَانُوا** :
 خیانت کرده اند - **أَمْكَنَ مِنْهُمْ** : (تو را) بر
 آنان مسلط کرد
 ۷۲. **هَاجَرُوا** : هجرت کردند - **جَاهَدُوا** :
 جهاد کردند - **ءَاوُوا** : (مهاجران را) پناه
 دادند - **نَصَرُوا** : یاری کردند - **أَوْلِيَاءُ** :
 دوستان، نزدیکان، یاوران - **وَلَايَتِهِمْ** :
 (تعهد) دوستی و یاورى شان - **إِنْ**
اسْتَنْصَرُوكُمْ : اگر از شما یاری بخواهند -
مِيثَاقُ : پیمان محکمی
 ۷۳. **أَوْلِيَاءُ** : رک : ۷۲ - **إِلَّا تَفْعَلُوهُ** : اگر
 آن را انجام ندهید - **تَكُنْ** : (ایجاد)

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِمَنْ فِي أَيْدِيكُمْ مِنَ الْأَسْرَىٰ إِنَّ يَعْلَمَ اللَّهُ
 فِي قُلُوبِكُمْ خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مِّمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرَ لَكُمْ
 وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ ﴿٧٠﴾ وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا
 اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأَمْكَنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٧١﴾ إِنَّ الَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
 وَالَّذِينَ ءَاوُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَالَّذِينَ
 ءَامَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا مَا لَكُمْ مِنْ وَلَايَتِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا
 وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ فَعَلَيْكُمُ النَّصْرُ إِلَّا عَلَىٰ قَوْمٍ
 بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ ﴿٧٢﴾ وَالَّذِينَ
 كَفَرُوا بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي
 الْأَرْضِ وَفَسَادٌ كَبِيرٌ ﴿٧٣﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ ءَاوُوا وَنَصَرُوا أُولَٰئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ
 حَقًّا لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٧٤﴾ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْ بَعْدِ
 وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا مَعَكُمْ فَأُولَٰئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الْأَرْحَامِ
 بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿٧٥﴾

می شود - **فِتْنَةٌ** : تباہی و فساد

۷۴. **هَاجَرُوا** : رک : ۷۲ - **جَاهَدُوا** : رک : ۷۲ - **ءَاوُوا** : رک : ۷۲ - **نَصَرُوا** : رک : ۷۲ - **مَغْفِرَةٌ** : آمرزشی - **كَرِيمٌ** : والا،

پسندیده

۷۵. **هَاجَرُوا** : رک : ۷۲ - **جَاهَدُوا** : رک : ۷۲ - **أُولُوا الْأَرْحَامِ** : خویشاوندان - **أُولَىٰ** : سزاوارتر

سوره توبه

۱- **بَرَاءَةٌ**: (این، اعلام) قطع رابطه (است) -

عَاهَدْتُمْ: (با آنان) هم پیمان شدید

۲- **سَيَحْوَا**: (آزادانه) بگردید - **أَرْبَعَةَ**

أَشْهُرٍ: چهار ماه - **اعْلَمُوا**: بدانید - **غَيْرُ**

مُعْجِزِي اللَّهِ: نمی توانید از دست خدا فرار

کنید - **مُخْزِي**: خوارکننده، رسواکننده

۳- **أَذَانٌ**: (این) اعلامی (است) - **بَرَى**:

در قطع رابطه - **إِنْ تُبْتَغُوا**: اگر توبه کنید -

خَيْرٌ: بهتر - **إِنْ تَوَلَّيْتُمْ**: اگر روی

بگردانید - **اعْلَمُوا**: رک : ۲ - **غَيْرُ**

مُعْجِزِي اللَّهِ: رک : ۲ - **بَشِيرٌ**: مژده بده

۴- **عَاهَدْتُمْ**: رک : ۱ - **لَمْ يَنْقُصُوكُمْ**: (از

تعهدشان) کم نگذاشتند - **لَمْ يُظَاهِرُوا**

عَلَيْكُمْ أَحَدًا: بر ضد شما با کسی

همدست نشدند - **آتُوا**: به پایان رسانید

بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ۱
فَسِيحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي
اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ مُخْزِي الْكَافِرِينَ ۲ وَأَذَانٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرَى مِنَ الْمُشْرِكِينَ
وَرَسُولِهِ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ وَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَاعْلَمُوا
أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَبَشِيرٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابِ آلِيمٍ
۳ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ
شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوا عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتِمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَى
مُدَّتِهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ۴ فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ
فَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ
وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ
وَوَاتُوا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ ۵
وَإِنْ أَحَدٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَأَجِرْهُ حَتَّى يَسْمَعَ
كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ۶ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْلَمُونَ ۷

۵- **انْسَلَخَ**: به پایان رسید - **الْأَشْهُرُ الْحُرْمُ**: این ماههای حرام - **حَيْثُ**: هر جا - **وَجَدْتُمُوهُمْ**: آنان را یافتید -

خُذُوهُمْ: آنان را بگیرید - **احْصُرُوهُمْ**: محاصره شان کنید - **اقْعُدُوا لَهُمْ**: به کمین آنان بنشینید - **مَرْصِدٍ**: کمینگاه -

إِنْ تَابُوا: اگر توبه کردند - **اقاموا**: برپا داشتند - **آتوا**: دادند - **خَلُّوا سَبِيلَهُمْ**: راهشان را باز کنید

عمران ... استجارك: اگر از تو پناه خواهد - **أَجِرْهُ**: به او پناه بده - **حَتَّى يَسْمَعَ**: تا بشنود - **أَبْلِغْهُ**: او را برسان -

مَأْمَنَهُ: جایگاه امنش

۷. **عَاهَدْتُمْ** : (با آنان) هم پیمان شدید -

مَا اسْتَقَامُوا : تا زمانی که پایبند باشند

۸. **كَيْفَ** : چگونه (با پیمان شکنان می توان

پیمان داشت؟) - **وَإِنْ يَظْهَرُوا** : در حالی

که اگر پیروز شوند - **لَا يَرْقُبُوا** : مراعات

نکنند - **إِلَّا** : خویشاوندی - **ذِمَّةً** : پیمانی -

يُرْضَوْنَكُمْ : شما را خشنود می کنند -

أَفْوَهِهِمْ : دهان هایشان (سخن هایشان) -

تَأْتِي : در حالی که خودداری می کند -

فُسِقُونَ : نافرمانان

۹. **إِشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا** : آیات خدا

را به بهای اندکی فروختند - **صَدَّوْا** :

بازداشتند - **سَاءَ** : چه بد است

۱۰. **لَا يَرْقُبُونَ** : رک : ۸ - **إِلَّا** : رک : ۸ -

ذِمَّةً : رک : ۸ - **الْمُعْتَدُونَ** : تجاوزکاران

۱۱. **إِنْ تَابُوا** : اگر توبه کنند - **أَقَامُوا** : برپا

كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَامُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ ﴿٧﴾ كَيْفَ وَإِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقُبُوا فِيكُمْ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً يُرْضَوْنَكُمْ بِأَفْوَهِهِمْ وَتَأْتِي قُلُوبُهُمْ وَأَكْثَرُهُمْ فَاسِقُونَ ﴿٨﴾ إِشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ ﴿٩﴾ لَا يَرْقُبُونَ فِي مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ ﴿١٠﴾ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ ﴿١١﴾ وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعَنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أَئِمَّةَ الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَنْتَهُونَ ﴿١٢﴾ أَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهَمُّوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَّوْكُمْ أَوَّلَ مَرَّةٍ أَتَخْشَوْنَهُمْ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَوْهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ﴿١٣﴾

دارند - **آتَوْا** : بدهند - **إِخْوَانُكُمْ** : برادران شما - **نُفَصِّلُ** : به تفصیل بیان می کنیم

۱۲. **إِنْ نَكَثُوا** : اگر شکستند - **أَيْمَانُهُمْ** : سوگندهایشان - **طَعَنُوا** : عیبجویی کردند - **قَاتِلُوا** : بجنگید - **يَنْتَهُونَ** :

دست بردارند

۱۳. **لَا تُقَاتِلُونَ** : نمی جنگید - **نَكَثُوا** : رک : ۱۲ - **أَيْمَانُهُمْ** : رک : ۱۲ - **هَمُّوا** : تصمیم گرفتند - **بَدَّوْكُمْ** : با شما شروع

(به جنگ) کردند - **أَوَّلَ مَرَّةٍ** : اولین بار - **تَخْشَوْنَهُمْ** : از آنان می ترسید - **أَحَقُّ** : سزاوارتر

۱۴. قَاتِلُوهُمْ : با آنان بجنگید - يُعَذِّبُهُمْ :

(تا) آنان را عذاب کند - يُخْزِيهِمْ : آنان را

خوار کند - يَنْصُرُكُمْ : شما را پیروز کند -

يُشْفِ : شفا بخشد - صُدُورَ : سینه‌ها

۱۵. يُذْهِبُ : ببرد - غَيْظًا : خشم (شدید) -

يَتُوبُ : (با رحمت و نعمت) برمی‌گردد

۱۶. حَسِبْتُمْ : پنداشته‌اید - أَنْ تُتْرَكُوا : که

رها می‌شوید - وَلَمَّا يَعْلَمَ : در حالی که

هنوز مشخص نکرده است - جَهْدُوا :

جهاد کرده‌اند - لَمْ يَتَّخِذُوا : نگرفته‌اند -

وَلِجَنَّةٍ : محرم رازی - خَبِيرٌ : آگاه

۱۷. مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ : مشرکین حق

ندارند - أَنْ يَعْمُرُوا : که آباد کنند -

شَهِدِينَ : در حالی که گواهی می‌دهند -

عَلَى أَنْفُسِهِمْ : بر ضد خودشان - حَبِطَتْ :

تباہ شده است

قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْزِيهِمْ وَيَنْصُرُكُمْ
عَلَيْهِمْ وَيُشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ ﴿١٤﴾ وَيُذْهِبُ غَيْظَ
قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ
﴿١٥﴾ أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا
مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ
وَلِجَنَّةٍ ۚ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ ﴿١٦﴾ مَا كَانَ لِلْمُشْرِكِينَ
أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَى أَنْفُسِهِم بِالْكَفْرِ
أُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ ﴿١٧﴾ إِنَّمَا
يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآقَامَ
الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهَ فَعَسَىٰ أُولَٰئِكَ
أَنْ يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ ﴿١٨﴾ أَجَعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِّ
وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ
فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ
﴿١٩﴾ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنْفُسِهِمْ أَعْظَمَ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ ﴿٢٠﴾

۱۸. يَعْمُرُ : رک : ۱۷ - الْيَوْمِ الْآخِرِ : روز قیامت - آقَامَ : برپا داشته است - آتَى : داده است - لَمْ يَخْشَ : نترسیده است -

عَسَى : امید است - أَنْ يَكُونُوا : که باشند - الْمُهْتَدِينَ : هدایت‌یافتگان

۱۹. سِقَايَةَ الْحَاجِّ : آبدادن به حاجیان - عِمَارَةَ : آبادکردن - الْيَوْمِ الْآخِرِ : رک : ۱۸ - جَاهَدَ : جهاد کرده است -

لَا يَسْتَوُونَ : برابر نیستند

۲۰. هَاجَرُوا : هجرت کرده‌اند - جَاهَدُوا : رک : ۱۹ - أَعْظَمَ دَرَجَةً : (دارای) مقام برتر - الْفَائِزُونَ : کامیابان

۲۱. **يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتِ لَهُمْ فِيهَا**

رِضْوَانٍ: خشنودی - **نَعِيمٌ**: نعمت فراوان -

مُقِيمٌ: همیشگی، پایدار

۲۲. **أَبَدًا**: برای همیشه

۲۳. **لَا تَتَّخِذُوا**: نگیرید - **إِخْوَانَكُمْ**:

برادرانتان - **أَوْلِيَاءَ**: دوستان، سرپرستان -

إِنْ اسْتَحَبُّوا: اگر ترجیح دهند - **يَتَوَلَّوْهُمْ**:

آنان را سرپرست و دوست بگیرد

۲۴. **إِنْ كَانَ**: اگر باشد - **أَبْنَاءُكُمْ**:

فرزندانتان - **إِخْوَانَكُمْ**: رک: ۲۳ -

عَشِيرَتَكُمْ: خویشاوندانتان - **اِقْتَرَفْتُمُوهَا**:

(که) آنها را به دست آورده‌اید -

فَخَشَّوْنَ: می‌ترسید - **تَرَضَّوْهَا**: به آنها

دلخوش هستید - **أَحَبَّ إِلَيْكُمْ**:

دوست‌داشتنی‌تر نزد شما - **تَرَبَّصُوا**:

منتظر بمانید - **حَقِّ يَأْتِي ...**: تا ... را

بیاورد - **الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ**: قوم نافرمان

۲۵. **لَقَدْ نَصَرَكُمُ**: قطعاً شما را یاری داد - **مَوَاطِنَ**: مواضع - **أَعَجَبْتَكُمْ**: شما را مغرور کرد - **لَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ**: شما را

بی‌نیاز نکرد - **صَافَتْ**: تنگ شد - **بِمَا رَحُبَّتْ**: با همه فراخی و وسعتش - **وَلَيْتُمْ مُدْرِبِينَ**: عقب‌نشینی کردید (فرار

کردید)

۲۶. **أَنْزَلَ**: فرستاد - **سَكِينَتَهُ**: آرامش - **جُنُودًا**: لشکریانی - **لَمْ تَرَوْهَا**: که آنان را نمی‌دیدید - **عَذَّبَ**: عذاب کرد

يُبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةٍ مِنْهُ وَرِضْوَانٍ وَجَنَّتِ لَهُمْ فِيهَا
نَعِيمٌ مُّقِيمٌ ﴿٢١﴾ خَلِيدِينَ فِيهَا أَبَدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ
عَظِيمٌ ﴿٢٢﴾ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تَتَّخِذُوا ءَابَاءَكُمْ
وَإِخْوَانَكُمْ أَوْلِيَاءَ إِنِ اسْتَحَبُّوا الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَنْ
يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَاُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٢٣﴾ قُلْ إِنْ كَانَ
ءَابَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ
وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ
تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ
فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي
الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴿٢٤﴾ لَقَدْ نَصَرَكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ
كَثِيرَةٍ وَ يَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبْتَكُمْ كَثَرَتُكُمْ
فَلَمْ تُغْنِ عَنْكُمْ شَيْئًا وَصَافَتْ عَلَيْكُمْ الْأَرْضُ بِمَا
رَحَبَتْ ثُمَّ وَلَّيْتُمْ مُدْرِبِينَ ﴿٢٥﴾ ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ
عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ ﴿٢٦﴾

ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ ۗ وَاللَّهُ غَفُورٌ
رَحِيمٌ ﴿٢٧﴾ يٰٓأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ
نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا
وَإِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
إِنْ شَاءَ ۚ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٢٨﴾ قَاتِلُوا الَّذِينَ
لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ
مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ
الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ
وَهُمْ صٰغِرُونَ ﴿٢٩﴾ وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرُ ابْنُ اللَّهِ
وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَٰلِكَ قَوْلُهُمْ
بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
قَبْلَ قَاتِلْهُمْ اللَّهُ ۖ أَذَىٰ يَؤُفَكُونَ ﴿٣٠﴾ اتَّخَذُوا
أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ
ابْنَ مَرْيَمَ ۖ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَٰهًا وَاحِدًا
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ۚ سُبْحٰنَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ ﴿٣١﴾

۲۷- **یَتُوبُ:** (بارحمت و نعمت) برمی گردد

۲۸. لَا يَقْرَبُوا : نباید نزدیک شوند -

عَامِهِمْ هَذَا : امسال - اِنْ خِفْتُمْ عَيْلَةً :

اگر از فقر می ترسید - **سَوْفَ** یعنی کم :

به زودی شما را بی نیاز می کند

۲۹. قَاتِلُوا : بجنګید - الْيَوْمَ الْآخِرِ : روز

قیامت - لَا يُحَرِّمُونَ: حرام نمی‌شمارند -

لايدینون: نمی پذیرند - اوتوا: داده

شده‌اند - حَتَّىٰ يُعْطُوا ... عَنْ يَدٍ : تا با

دست خود بدهند - وَ هُمْ صَغِيرُونَ : در

حالی که ذلیل و مطیع‌اند

٣٠. النَّصْرِيُّ : مسيحيان - بِأَفْوَاهِهِمْ :

(ساخته شده) بادهان هایشان - **يُضَاهِيُونُ**:

(سخنشان) شباهت دارد - قَاتَلَهُمُ اللَّهُ:

خدا بکشدشان - **اَنّی** : چگونه؟ -

يُؤفَكُونَ: (از حق) برگردانده می‌شوند

۳۱. اِتَّخَذُوا... اَرْبَابًا: به خدایی گرفتند -

آخِبَارَهُمْ: علماء (تورات شناس) شان - **رُهبَانَهُمْ:** راهبان و صومعه نشینان شان - **وَمَا أَمْرُهَُا:** در حالی که امر نشده

بودند - **لِيعْبُدُوا**: به اینکه بپرستند - **سُبْحَنَهُ**: اومنزه است - **عَمَّا**: عَنْ + ما

يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نَوْرَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَا أَنْ يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ ﴿٣٢﴾ هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ ﴿٣٣﴾ يَأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لِيَآكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُمْسِكُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿٣٤﴾ يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿٣٥﴾ إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمٰوٰتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ ۚ ذَٰلِكَ الدِّينُ الْقَيِّمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَآفَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَآفَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ ﴿٣٦﴾

۳۲. يُرِيدُونَ : می خواهند - أَنْ يُطْفِئُوا :

که خاموش کنند - أَفْوَهِهِمْ : (فوت

کردن با) دهان هایشان - يَأْبَى : نمی گذارد -

أَنْ يُتِمَّ : اینکه تمام کند - وَلَوْ كَرِهَ :

هرچند ناخشنود باشند

۳۳. لِيُظْهِرَهُم : تا او را پیروز نماید - وَلَوْ

كَرِهَ : رک : ۳۲

۳۴. الْأَحْبَارِ : علماء (تورات شناس) -

الرُّهْبَانِ : راهبان و صومعه نشینان -

لِيَأْكُلُونَ : قطعاً می خورند - يَصُدُّونَ :

(خود و دیگران را) باز می دارند -

يَكْنِزُونَ : می اندوزند - الذَّهَبَ : طلا -

الْفِضَّةَ : نقره - لَا يُمْسِكُونَهَا : آن را انفاق

نمی کنند - بَشِّرْهُمْ : آنان را مژده بده

۳۵. يُحْمَى : به شدت حرارت داده می شود -

تُكْوَى : داغ نهاده شود - جِبَاهُهُمْ :

پیشانی هایشان - جُنُوبُهُمْ : پهلو هایشان -

ظُهُورُهُمْ : پشت هایشان - كَنْزْتُمْ : رک : ۳۴ - ذُوقُوا : بچشید

۳۶. الشُّهُورِ : ماهها - اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا : دوازده ماه - أَرْبَعَةٌ حُرْمٌ : چهار (ماه) حرام است - الْقَيِّمُ : استوار، ثابت - قَاتِلُوا :

بجنگید - كَآفَّةً : همگی - اَعْلَمُوا : بدانید

إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لِّيُطَاعُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنَ لَهُمْ سَوْءَ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ ﴿٢٧﴾ يَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ أَنْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَتَأْتِلُم إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ ﴿٢٨﴾ إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلَ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٢٩﴾ إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ﴿٤٠﴾

۳۷. النَّسِيءُ : تأخیر انداختن (جابجایی

ماه‌های حرام) - يُضَلُّ : گمراه می‌شوند -

يُحِلُّونَهُ : آن را حلال می‌شمرند -

عَامًا : یک سال - يُحَرِّمُونَهُ : آن را حرام

می‌شمارند - لِيُطَاعُوا : تا تطبیق دهند -

زَيْنَ : آراسته شده است

۳۸. مَا لَكُمْ : شما را چه شده، چرا؟ -

قِيلَ : گفته شود - أَنْفِرُوا : (برای جهاد)

بیرون روید - أَتَأْتِلُم : چسبیده‌اید -

رَضِيتُمْ : دل خوش کرده‌اید - مِنَ الْآخِرَةِ :

به جای آخرت - مَا : نیست - مَتَاعُ :

وسيله بهره‌مندی - فِي الْآخِرَةِ : در برابر

آخرت

۳۹. إِلَّا تَنْفِرُوا : اگر (برای جهاد) بیرون

نروید - يُعَذِّبْكُمْ : شما را عذاب می‌کند -

يَسْتَبْدِلُ : جایگزین می‌کند - لَا تَنْصُرُوهُ :

به او زبانی نمی‌رسانید - قَدِيرٌ : توانا

۴۰. لَا تَنْصُرُوهُ : اگر او را یاری نکنید - أَخْرَجَهُ : او را بیرون کردند - ثَانِي اثْنَيْنِ : در حالی که دومین نفر بود -

يَقُولُ : می‌گفت - صَاحِبِهِ : همراهش - لَا تَحْزَنْ : اندوهگین نباش - سَكِينَتَهُ : آرامشش - أَيْدَهُ : او را نیرومند

کرد - جُنُودٍ : لشکریانی - لَمْ تَرَوْهَا : شما آنان را نمی‌دیدید - السُّفْلَى : پست‌ترین - الْعُلْيَا : برترین - عَزِيزٌ : همیشه

پیروز

۴۱. **انْفِرُوا**: (برای جهاد) بیرون روید -
خِفَافًا: در حال راحتی - **ثِقَالًا**: در حال
 سختی - **جَاهِدُوا**: جهاد کنید - **خَيْرٌ**:
 بهتر
 ۴۲. **عَرَضًا قَرِيبًا**: بهره‌ای نزدیک
 (دسترس) - **قَاصِدًا**: کوتاه، آسان -
لَا تَتَّبِعُوا: قطعاً از تو پیروی می‌کردند -
بُعْدَت: دور جلوه کرده است - **الشُّقَّةُ**:
 راه پرمشقت - **سَيَحْلِفُونَ**: به زودی
 سوگند می‌خورند - **اِسْتَطَعْنَا**: می‌توانستیم -
يُهْلِكُونَ: هلاک می‌کنند - **كَذِبُونَ**:
 دروغ‌گویان
 ۴۳. **عَفَا اللَّهُ عَنْكَ**: خدا تو را ببخشد -
لَمْ: برای چه؟ - **أَذْنَت**: اجازه دادی -
حَقِّ يَتَّبِعِينَ: تا (قبل از) اینکه روشن
 شود - **صَدَقُوا**: راست گفتند - **تَعْلَمَ**:
 شناسی - **الكاذِبِينَ**: رک: ۴۲

انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
 فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٤١﴾
 لَوْ كَانَ عَرَضًا قَرِيبًا وَسَفَرًا قَاصِدًا لَا تَتَّبِعُوا وَلَٰكِنْ بُعِدَتْ
 عَلَيْهِمُ الشُّقَّةُ وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوِ اسْتَطَعْنَا لَخَرَجْنَا
 مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنْفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ ﴿٤٢﴾
 عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ حَقِّي يَتَّبِعِينَ لَكَ الَّذِينَ
 صَدَقُوا وَتَعْلَمَ الْكَذِبِينَ ﴿٤٣﴾ لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ
 يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
 وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ ﴿٤٤﴾ إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ
 لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ
 فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ ﴿٤٥﴾ وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ
 لَأَعَدُّوا لَهُ عُدَّةً وَلَٰكِنْ كَرِهَ اللَّهُ انْبِعَاثَهُمْ فَثَبَّطَهُمْ
 وَقِيلَ اقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٤٦﴾ لَوْ خَرَجُوا فِيكُمْ مَا زَادُوكُمْ
 إِلَّا خَبَالًا وَلَوْ وَضَعُوا خِلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ
 وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ ﴿٤٧﴾

ج

۴۴. **لَا يَسْتَأْذِنُكَ**: از تو اجازه نمی‌خواهند - **أَنْ يُجَاهِدُوا**: که جهاد کنند

۴۵. **يَسْتَأْذِنُكَ**: رک: ۴۴ - **الْيَوْمِ الْآخِرِ**: روز قیامت - **ارْتَابَتْ**: به شک افتاده است - **رَيْبِهِمْ**: شکشان - **يَتَرَدَّدُونَ**:
 سرگردان هستند
 ۴۶. **أَرَادُوا**: می‌خواستند - **لَأَعَدُّوا**: قطعاً آماده می‌کردند - **عُدَّةً**: ساز و برگی - **كَرِهَ**: نپسندید - **انْبِعَاثَهُمْ**: به راه
 انداختن آنها - **ثَبَّطَهُمْ**: آنان را بازداشت - **قِيلَ**: (به آنان) گفته شد - **اقْعُدُوا**: بنشینید - **الْقَاعِدِينَ**: (در
 خانه)نشستگان
 ۴۷. **ما زَادُوكُمْ**: بر شما نمی‌افزودند - **خَبَالًا**: شر و فساد - **لَا وَضَعُوا**: حتماً رخنه می‌کردند - **خِلَالَكُمْ**: میانتان -
يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ: در حالی که برایتان فتنه‌جویی می‌کردند - **سَمَّاعُونَ**: جاسوسانی

لَقَدْ ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلُ وَقَلَّبُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّى
جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿٤٨﴾
وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ ائْذَنْ لِي وَلَا تَفْتِنِّي أَلَا فِي الْفِتْنَةِ
سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةٌ بِالْكَافِرِينَ
﴿٤٩﴾ إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ
مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا
وَهُمْ فَرِحُونَ ﴿٥٠﴾ قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ
اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ
﴿٥١﴾ قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بِنَا إِلَّا أَحَدَى الْحُسَيْنَيْنِ وَنَحْنُ
نَتَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبَكُمْ اللَّهُ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِهِ
أَوْ بَايَدِينَا فَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبِّصُونَ ﴿٥٢﴾ قُلْ
أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَلَ مِنْكُمْ إِنْكُمْ كُنْتُمْ
قَوْمًا فَلْسِقِينَ ﴿٥٣﴾ وَمَا مَنَعَهُمْ أَنْ تُقَبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ
إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ
إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَرِهُونَ ﴿٥٤﴾

۴۸. ابْتَغُوا الْفِتْنَةَ : فتنه جویی کردند -

قَلَّبُوا : وارونه کردند - وَهُمْ كَرِهُونَ : در
حالی که آنان ناخشنود بودند

۴۹. اِئْذَنْ : اجازه بده - لَا تَفْتِنِّي : مرا به

فتنه نینداز - سَقَطُوا : افتاده‌اند -

مُحِيطَةٌ : دارای احاطه

۵۰. إِنْ تُصِيبَكَ : اگر به تو رسد -

حَسَنَةٌ : خیر و خوبی (نعمت و
گشایشی) - تَسُؤْهُمْ : آنان را غمگین کند -

قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا : احتیاط کارمان را حفظ

کرده‌ایم - يَتَوَلَّوْا : روی گرداندند - وَهُمْ

فَرِحُونَ : در حالی که شادمانند

۵۱. لَنْ يُصِيبَنَا : رک : ۵۰ - كَتَبَ : مقرر

کرده است - فَلْيَتَوَكَّلْ : (فَ + لِيَتَوَكَّلْ)
پس باید توکل کنند

۵۲. تَرَبَّصُونَ : منتظر هستید - اِحْدَى :

یکی از - الْحُسَيْنَيْنِ : دو نعمت نیکو

(پیروزی یا شهادت) - أَنْ يُصِيبَكُمْ : که گرفتارتان کند - تَرَبَّصُوا : منتظر باشید

۵۳. أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا : چه با رغبت و چه از روی اجبار انفاق کنید - لَنْ يُتَقَبَلَ : هرگز پذیرفته نمی‌شود - قَوْمًا

فَلْسِقِينَ : قومی نافرمان

۵۴. مَا مَنَعَهُمْ : (هیچ چیز) مانعشان نشد - أَنْ تُقَبَلَ : که پذیرفته شود - نَفَقَاتُهُمْ : انفاق‌هایشان - لَا يَأْتُونَ :

نمی‌آیند - وَهُمْ كُسَالَى : در حالی که آنان کسل هستند - لَا يُنْفِقُونَ : (در راه خدا) انفاق نمی‌کنند - وَهُمْ كَرِهُونَ :

رک : ۴۸

تج

فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ
 فِيهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٥٥﴾
 وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكِنَّهُمْ قَوْمٌ
 يَفْرَقُونَ ﴿٥٦﴾ لَوْ يَجِدُونَ مَلَجًا أَوْ مَغَارًا أَوْ مُدْخَلًا
 لَوَلَّوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ ﴿٥٧﴾ وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي
 الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أُعْطُوا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوا مِنْهَا
 إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ ﴿٥٨﴾ وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ
 وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ سَيُؤْتِينَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ
 وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغِبُونَ ﴿٥٩﴾ إِنَّمَا الصَّدَقَتُ
 لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسْكِينِ وَالْعَمِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ
 وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ
 فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ ﴿٦٠﴾ وَمِنْهُمْ الَّذِينَ
 يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَكُمْ
 يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ آمَنُوا
 مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾

۵۵. لَا تُعْجِبْكَ: تو را به شگفتی نیاورد -
 يُرِيدُ: می خواهد - لِيُعَذِّبَهُمْ: تا آنان را
 عذاب کند - تَرْهَقَ أَنْفُسُهُمْ: جانهایشان
 با سختی درآید
 ۵۶. يَحْلِفُونَ: سوگند می خورند -
 يَفْرَقُونَ: (از کشته شدن) می ترسند
 ۵۷. يَجْمَحُونَ: می یافتند - مَلَجًا:
 پناهگاهی - مَغَارًا: غارهایی - مُدْخَلًا:
 گریزگاهی - لَوَلَّوْا: قطعاً روی
 می آوردند - وَهُمْ يَجْمَحُونَ: در حالی که
 با شتاب می گریختند
 ۵۸. يَلْمِزُكَ: از تو عیب جویی می کنند -
 إِنْ أُعْطُوا: اگر به آنان داده شود -
 رَضُوا: خشنود شوند - إِذَا: ناگهان -
 يَسْخَطُونَ: خشمگین می شوند
 ۵۹. رَضُوا: رک: ۵۸ - آتَاهُمْ: به آنان
 داده اند - حَسْبُنَا: ما را کافی است -

سَيُؤْتِينَا: به زودی به ما می دهد - إِنَّا... رَاغِبُونَ: ما دست نیاز دراز می کنیم

۶۰. الْمَسْكِينِ: بینوایان - الْعَمِلِينَ عَلَيْهَا: مأموران (جمع و پخش) آن - الْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ: کسانی که برای جذبشان
 به اسلام از آنان دلجویی می شود - فِي الرِّقَابِ: در راه (آزاد کردن) بردگان - الْغَارِمِينَ: بدهکاران - ابْنِ السَّبِيلِ: در
 راه ماندگان - فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ: در حالی که (اینها) از طرف خدا واجب شده است

۶۱. يُؤْذُونَ: می آزارند - أُذُنٌ: گوش (کسی که هر چه می شنود قبول می کند، خوش باور) - أُذُنٌ خَيْرٌ لَكُمْ: گوش
 خوبی برایتان است (خوش باوری او به نفعتان است) - يُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ: به مومنین اعتماد می کند

يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيَرْضَوْكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ
 أَنْ يُرْضَوْهُ إِنْ كَانُوا مُؤْمِنِينَ ﴿٦٦﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ
 مَنْ يُحَادِدِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَأَنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا
 ذَلِكَ الْخِزْيُ الْعَظِيمُ ﴿٦٧﴾ يَحْذَرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ
 تُنْزَلَ عَلَيْهِمْ سُورَةٌ تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِ اسْتَهِزَّؤُا
 إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ ﴿٦٨﴾ وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ
 لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ
 وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٩﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ
 بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنْ نَعْفُ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبْ طَائِفَةً
 بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ ﴿٧٠﴾ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ
 بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ
 عَنِ الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيَهُمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ
 إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ ﴿٧١﴾ وَعَدَ اللَّهُ
 الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ
 فِيهَا هِيَ حَسْبُهُمْ وَلَعْنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ ﴿٧٢﴾

۶۲ یَحْلِفُونَ : سوگند می‌خورند -

لِيَرْضَوْكُمْ : تا شما را خشنود کنند -

أَحَقُّ : سزاوارتر - أَنْ يُرْضَوْهُ : که
 خشنودی‌اش را جلب کنند

۶۳ يُحَادِدُ : مخالفت ورزد - الْخِزْيُ :
 خواری، رسوایی

۶۴ يَحْذَرُ : بیم دارند - أَنْ تُنْزَلَ : که
 نازل شود - تُنَبِّئُهُمْ : آنان را آگاه کند -

اسْتَهِزَّؤُا : مسخره کنید - مُخْرِجٌ :
 آشکارکننده

۶۵ لَئِنْ سَأَلْتَهُمْ : اگر از آنان بپرسی -

لَيَقُولُنَّ : حتماً می‌گویند - كُنَّا نَخُوضُ :
 سخنان باطل می‌گفتیم - نَلْعَبُ : شوخی

می‌کردیم - كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ : مسخره
 می‌کردید

۶۶ لَا تَعْتَذِرُوا : عذر نیاورید - إِنْ نَعْفُ :
 اگر گذشت کنیم - نُعَذِّبْ : عذاب می‌کنیم

۶۷ يَقْبِضُونَ : (از بخشش) می‌بندند - نَسُوا : فراموش کردند - الْفَاسِقُونَ : نافرمانان

۶۸ حَسْبُهُمْ : برایشان کافی است - مُّقِيمٌ : همیشگی، پایدار

كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَكَثَرَ
 أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلْقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلْقِكُمْ
 كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلْقِهِمْ وَخُضْتُمْ
 كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبِطَتِ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا
 وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ ﴿٦٩﴾ أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ
 الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمِ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَقَوْمِ
 إِبْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْتَفِكَاتِ أَتَتْهُمْ
 رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا
 أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ ﴿٧٠﴾ وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ
 أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ
 وَيُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيَرْحَمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ
 ﴿٧١﴾ وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرَى مِنْ
 تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسْكِنٍ طَيِّبَةٍ فِي جَنَّاتٍ
 عَدْنٍ وَرِضْوَانٍ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ ﴿٧٢﴾

۶۹. أَشَدَّ ... قُوَّةً : نیرومندتر -
 اِسْتَمْتَعُوا: بهره بردند - خَلْقِهِمْ: بهره
 و نصیبشان - خُضْتُمْ: (به کفر و سخنان
 باطل) پرداختید - حَبِطَت: تباه شده
 است
 ۷۰. لَمْ يَأْتِهِمْ: به آنان نرسیده است -
 نَبَأُ: خبر، داستان - الْمُؤْتَفِكَاتِ:
 شهرهای زیر و رو شده (قوم لوط) -
 آتَتْهُمْ...: ... را برایشان آوردند - مَا كَانَ
 اللَّهُ لَ...: خداوند (اصلاً) قصد نداشت
 که ...
 ۷۱. أَوْلِيَاءُ: دوستان، سرپرستان -
 يُقِيمُونَ: برپا می دارند - يُؤْتُونَ:
 می دهند - يُطِيعُونَ: اطاعت می کنند -
 سَيَرْحَمُهُمُ: به زودی آنان را مشمول
 رحمت می کند - عَزِيزٌ: همیشه پیروز
 ۷۲. الْأَنْهَارُ: نهرها - طَيِّبَةً: پاک و

پسندیده - عَدْنٍ: جاودان - رِضْوَانٌ: خشنودی - الْفَوْزُ: نجات و پیروزی

۷۳. **جُهِدْ** : مجاهدت کن - **أَغْلَظْ** :

سخت بگیر - **مَأْوَهُمْ** : جایگاهشان -

بِئْسَ الْمَصِيرُ : چه بد سرانجامی است

۷۴. **يَخْلِفُونَ** : سوگند می‌خورند - **ما**

قالوا : (سخن ناروا) نگفتند - **هَتَمُوا** :

تصمیم گرفتند - **لَمْ يَنَالُوا** : نرسیدند - **ما**

نَقَمُوا : ایراد نگرفتند، بدشان نمی‌آمد -

أَن أَغْنَهُمْ : (به خاطر) اینکه آنان را

بی‌نیاز کردند - **إِن يَتُوبُوا** : اگر توبه

کنند - **يَكُ** : می‌باشد - **خَيْرًا** : بهتر - **إِن**

يَتَوَلَّوْا : اگر روی بگردانند - **يُعَذِّبُهُم** :

عذابشان می‌کند - **وَلِيَّ** : سرپرست -

نَصِيرٍ : یاور

۷۵. **عَاهَدَ** : پیمان بسته‌اند - **لَن نَّاتِنَا** :

اگر به ما بدهد - **لَنصَدَّقَنَّ** : قطعاً صدقه

می‌دهیم - **لَنَكُونَنَّ** : قطعاً می‌شویم

يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَأْوَهُمْ جَهَنَّمُ وَيُسَّ الْمَصِيرُ ﴿٧٣﴾ يَخْلِفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلِمَةَ الْكُفْرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهَمُّوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَن أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ خَيْرًا لَهُمْ وَإِنْ يَتَوَلَّوْا يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٧٤﴾ وَمِنْهُمْ مَّنْ عَاهَدَ اللَّهُ لَئِنْ آتَيْنَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَّدَّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ الصَّالِحِينَ ﴿٧٥﴾ فَلَمَّا آتَاهُمُ مِنْ فَضْلِهِ بَخِلُوا بِهِ وَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُّعْرِضُونَ ﴿٧٦﴾ فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِم إِلَى يَوْمِ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ ﴿٧٧﴾ أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَنَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ﴿٧٨﴾ الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٧٩﴾

۷۶. **عَاتَهُمُ** : رک : ۷۵ - **بَخِلُوا** : بخل ورزیدند - **تَوَلَّوْا** : رک : ۷۴ - **هُم مُّعْرِضُونَ** : آنان به روگردانی عادت دارند

۷۷. **أَعْقَبَهُمُ** : برایشان به جا گذاشت - **يَلْقَوْنَهُ** : او را ملاقات کنند - **أَخْلَفُوا** : سر باز زدند - **كَانُوا يَكْذِبُونَ** : دروغ

می‌گفتند

۷۸. **نَجْوَاهُمْ** : سخنان در گوشی (و محرمانه) آنان - **عَلَّامُ** : بسیار دانا - **الْغُيُوبِ** : غیب‌ها

۷۹. **يَلْمِزُونَ** : عیب‌جویی می‌کنند - **الْمُطَّوِّعِينَ** : داوطلبان - **لَا يَجِدُونَ** : نمی‌یابند - **جُهْدُهُمُ** : توانایی (اندک)

خودشان - **يَسْخَرُونَ مِنْهُمْ** : آنان را مسخره می‌کنند

۸۰. **اِسْتَغْفِرُ:** (چه) طلب آمرزش بنمای -

سَبْعِينَ مَرَّةً: هفتاد بار - **لَنْ يَغْفِرَ...**

لَهُمْ: هرگز آنان را نمی آمرزد - **الْقَوْمُ**

الْفٰسِقِينَ: قوم نافرمان

۸۱. **فَرِحَ:** خشنود شدند - **الْمُخَلَّفُونَ:**

متخلفان (از امر جهاد) - **مَقْعَدِهِم:** (در

خانه) نشستگان - **خَلَفَ:** در مخالفت -

كُرِهُوا: ناخشنود بودند - **أَنْ يُجَاهِدُوا:**

که جهاد کنند - **لَا تَنْفِرُوا:** (برای جهاد)

بیرون نروید - **الْحَرَّ:** گرما - **أَشَدُّ حَرًّا:**

بسیار گرم تر - **لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ:** کاش

می فهمیدند

۸۲. **فَلْيَضْحَكُوا:** (ف + لیضحکوا) پس

باید بخندند - **وَلْيَبْكُوا:** (و + لیبکوا) و

باید گریه کنند

۸۳. **إِنْ رَجَعَكَ:** اگر تو را برگرداند -

اِسْتَأْذَنُوكَ: از تو اجازه خواهند - **لَنْ**

اِسْتَغْفِرْلَهُمْ اَوْ لَا تَسْتَغْفِرْلَهُمْ اِنْ تَسْتَغْفِرْلَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفٰسِقِينَ ﴿٨٠﴾ فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ ﴿٨١﴾ فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيَبْكُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ ﴿٨٢﴾ فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ ﴿٨٣﴾ وَلَا تَصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَسِقُونَ ﴿٨٤﴾ وَلَا تَعْجَبْ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ ﴿٨٥﴾ وَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ أَنْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذَنَكَ أُولُو الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكُنْ مَعَ الْقَاعِدِينَ ﴿٨٦﴾

تُقَاتِلُوا: هرگز نمی جنگید - **عَدُوًّا:** دشمنی - **رَضِيتُمْ:** خشنود شدید - **الْقُعُود:** (در خانه) نشستن - **أَوَّلَ مَرَّةً:** اولین

بار - **أَقْعُدُوا:** بنشینید - **الْخَالِفِينَ:** (در خانه) نشستگان، ترک کنندگان جهاد

۸۴. **لَا تَصَلِّ:** نماز (میت) نخوان - **مَاتَ:** مرد - **لَا تَقُمْ:** (برای دعا) نایست - **وَهُمْ فَسِقُونَ:** در حالی که نافرمان

بودند

۸۵. **لَا تَعْجَبْ:** تو را به شگفتی نیاورد - **يُرِيدُ:** می خواهد - **أَنْ يُعَذِّبَهُمْ:** که آنان را عذاب کند - **تَزْهَقَ أَنْفُسُهُمْ:**

جان هایشان با سختی درآید

۸۶. **أُنزِلَتْ:** نازل شود - **جَاهِدُوا:** جهاد کنید - **اِسْتَأْذَنَكَ:** رک: ۸۳ - **أُولُوا:** صاحبان - **الطَّوْلِ:** قدرت و ثروت -

ذَرْنَا: ما را رها کن - **نَكُنْ:** (تا) باشیم - **الْقَاعِدِينَ:** (در خانه) نشستگان، ترک کنندگان جهاد